

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Működési ára: Egész évre 8 K. Negyedévre 2 K. Tanítóknek és jegyzőknek 6 K.
Egy szám ára 16 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Árpád-utca 3. sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyitlár sronkint 50 fillér.

A TETTEK UTJÁN.

Székelyudvarhely, április 5.

Az alakiságokon tulemelkedő lényegét látunk abban, hogy az erdélyrészi iparfejlesztés miniszteri biztosa, Dr. Bernády György, a Székelyföldön tájékozódó körutat végez. Ez a tájékozódás bizonyára nem üres díszelkedés kedvéért történik, mert úgy tanultuk becsülni eddigi működésében Dr. Bernádyt, mint aki maga a megtestesült erély, öntudatos akarat-erő és folytonos cselekvés. Ehhez az egyéniséghez csak az alkotó munka talál; tehát a hű és képmutató kísérletezések korszaka, meg az iparfejlesztésnek korteszívű vállveregéssel való elintézése végrevalahára divatját multa.

Ideje is már a tettek utjára térnünk, mert fájdalmas végiggondolni, hogy mennyi veszteségünk van az eddigi téltlenségéből. Különösen Udvarhelyvármegyében, s ennek székelyén, a székely anyavárosban egyenesen megdöbbentő az ipari élet szálnalmas visszafejlődése, s az iparhoz fűződő nagy társadalmi érdekek elhalása. Ami nyomok és hajlandóságok voltak a háziiparra, azok megértetlenül, felfogatlanul és gyümölcsözetlenül sülyedtek vissza önmagukba. Az általános részvétlenségben eltompult a nép hagyományos háziipari készsége s kiesett a nép kezeügyéből az alkalmas téli keresetmód. Ez a vidékünk ipari helyzete. Kisiparunk pedig a háziipari tevékenység elmúlása mellett is nem tudott tágabb körű helybeli keresethez jutni, nem tudott nagyobb és változékonyabb termelési eredményt elérni, s a szétáradó gyári portékákkal szemben elvesztette minden versenyképességét. A kisiparos társadalom tehát kiesett a jómódjából, a rendes és szívós megélhetéséből, s tengődve él napról-napra. És bár a más helyről, s leginkább külföldről való beszerzés vált divattá a fogyasztásban, még ezen a réven se állt be társadalmunkra annyi nyereség, hogy legalább helyi kereskedelmünk jusszon nagyobb közvetítői haszonhoz. Nem, mert a gyári portékák terjedésére az illető gyárüzemeknek ügynökeik, vásáros bódéik és egyéb levezető csatornáik révén megvan a maguk külön módja, mely a helyi kereskedelem igénybevételét messzi elkerüli. Kisiparos és kereskedő munka és kereset nélkül: ez a helyzet városunkban.

Jóideje, hogy figyelemmel kísérjük iparfejlesztő bizottságunk jóakaratu töprengéseit, ahogyan ezen a vérszegény helyzeten segíteni akar. De a jóakaratu mind ernyedten hull

viszsa, kétségbeesetten hangzik fel belülről a lemondó hang, hogy nincs mód a segítségre. Sötétbe vesző tekintettel keresik a kivezető utat, de nehéz megtalálni azt a rendszert, mely lépésről-lépésre irányt mutasson, reményt kelthessen, a nagy elfojtottságot feloldhassa s a küzdelemre erőt és eredményt biztosítson. Nagy kérdések és nagy akadályok állanak ipari fejlődésünk és kereskedelmi előhaladásunk előtt; nem lehet azokat legyőzni egy iparfejlesztő bizottság jóakaratával, nem lehet orvosolni helyenkinti kenegetésekkel, hanem egészen új szervezetet kell kiépíteni, mely a nagy kérdéseknek megfelelően, s a nagy akadályokat izmos lábbal átálljé.

Az általános nagy kérdés, ami ipari fejlődésünket szinte kétségessé teszi, hogy van-e a Székelyföldnek emberanyagban, munkakészségben és arra való szakműveltségben elegendő hajtóereje, amivel az ipari verseny küzdelmeit minden vonatkozásban megbirni tudja? Minden vonatkozásban, vagyis a fogyasztás igényeihez is alkalmazkodóan, a gyári nagytermelés beözönlésével szemben is ellenállóan, sőt üres piacok elfoglalására is készen. Ilyen minden vonatkozású felszerelés szükséges, mert ebből fonódik az ipari megélhetés gyökere. Az élet halad, az ipari technika ereje olyan nemzetközi szétsugárzásban ömlik, hogy nem ismeri az egyes hazai elfogultságokat, hanem bármelyik nemzet vidékéről jött is, hódít mindenütt, ahol kellő munkakészség és ügyesség nincsen. Hódít tehát itten is, vármegyénk legelrejtettebb falujában is, mert — és ebben van a nagy kérdésre a felelet — nincs, ami ellenálljon ennek a hódításnak.

Ipari fejlődésünk nagy akadályai között is ez a hiány a legnagyobb; a személyi erő-készlet versenyképtelensége mintegy megállítja a fejlődéshez való törekvés első lépéseit is. Vannak iparosaink, de elszigetelten, szétzilált egyedüliségben külön-külön állnak, egymagukban a világverseny áramlataival megküzdeni nem tudnak, az élet nehézségei között egymással szemben éreznek keserőségeket, s így szervezetlenségük még inkább tágul. Tehát szerveznünk kellene egy háziiparunkat, mint a kisiparunkat, hogy ez a szervezet a maga sokféle egyéni munkájával tömegtermelésben is, változatosságban is ellene tudjon állani a beözönlő gyáriipari termékeknek. Történtek is eféle szervezkedések, csak hogy sohase tudtak tartósak és eredményesek

lenni. Mert megölték minden szervezkedést a kicsinyességek, az előrelátás nélküli gondatlanságok, az ipari élet nagy folyamatainak és mindenüvé elható újabb áramlásainak fel nem ismerései, meg az öntudatlan, a naiv elbizakodottságok. Ime, az ipari neveltség hiányának ezek a kinövésői, melyek főleg kisiparosainkat az egyedül célravezető szervezetségtől is visszataszítják.

Ebbe a bajba nagyon mélyen kell bele-nyulni, hogy segíteni lehessen rajta. Nem arra gondolunk, amit a szocialista tanok természetesnek tartanak, hogy t. i. a kisiparnak és háziiparnak fejlődésükben tönkre kell mennie, s hogy az iparban a gyárüzemeknek okvetlenül uralkodóvá kell válniok. Ezt a tételt általában sem tartjuk megállónak, mert az egyéni izlések sokfélesége a tultengő gyáriiparral szemben is mindig meg fogja tartani a maga sokféle szükségleteit, amiket mind csak kézműiparral lehet kielégíteni. Udvarhelyvármegye különleges helyzetét véve, még inkább az a meggyőződésünk, hogy itt gyáriipar alapítása ugrászerű és mesterséges fejlesztés volna, mely egy sereg idegen munkást telepítene csak ide, de a helyi ipari erőket alkalmasan és jóléte gerjesztően felszivni nem tudná, hanem azokat csak folyton tanulatlanabb proletárokká tenné. Itt a meglevő kézműipari holt tömeget a kézműipari nagy termelésre kell elevenné tenni, s ebben fogja megtalálni a mi ipari fejlődésünk a maga természetes utját.

Nem is nagyon késő időre vesszük ki-látásba ezt az elevenné támasztást. A személyi erő-készletek hiányoznak most, de megvannak az elemei nyers és neveletlen állapotban. Szervezkedésre önmagukban képtelenek, de önkormányzat nélkül, külső összetartással is meg lehet teremteni azt az átmenetet, mely a szervezkedést folytonossá tegye, s azt a jövőndő iparos nemzedékbe már beleidegezze. Az eddigi szervezkedések tökéletlenségei és sikertelenségei mind a szakképzett és erélyes vezetés hiánya miatt állottak elő. Ha tehát ilyen vezetésre, a világgal való összeköttetések szemmel tartására iparosainknak ezidőszert még nincs képességük, ezt a képességet külső, de arravaló emberrel kell pótolni. Olyannal, aki az egyes termelő és árusító szervezeteket irányítsa, legyen türelme a szervezkedésben felütődő kicsinyességek kiegyenlítésére, legyen erélyo az összetartás ápolására és legyen áttekiütése a szervezet működésének piaci

szükségletek szerint való berendezésére. Az ilyen ipari szervezet a szükségeltető forgótól természetesen az államtól kapná, de semmiesetre se ajándékul, hanem csak előlegképpen, hogy az állam pénzügyi ereje csak a társadalmi erők felszerelésére hasson, s ha ez megtörtént, ismét visszatérüljön az államnak. Így mindkét fél uyer, a társadalom is, az állam is.

Kézműiparunk ilyen szervezését érezzük annak a tétnek, mely ipari fejlődésünk első biztos lépését megindítja. Ezzel a mai iparos nemzedéknek is hatalmasat segítünk, de önmivelődésre neveljük a jövőendő nemzedéket is. Mert ipari fejlődésünk további kibontakozása teljesen attól függ, hogy ki tud-e alakulni az a művelt iparososztály, mely a maga munkáját is lelkesedéssel átértse a foglalkozásának nemzetközi vonatkozásait is folyton megfigyelni, az újításokat követni s a szükségleteket folyton megelőzni tudja. Csak az ilyen iparososztály tudja megtartani a helyi piacokat, az ilyen tud másutt is területet hódítani, ami pedig a megélhetéshez mind szükséges. Azt a mesterséges szervezetet, mely a kezdet átmenetében külső erőkkel vezeti az iparosokat, — mihamarabb fel kell váltania a vezetésre önmagától képes belső és természetes szervezetszervezetre, mert mesterséges alakulatok csak a kezdet megindítására alkalmasak, de örökéletűek sohasem tudnak lenni. Tehát az inasképzés, meg a segédok szakbeli és társadalmi továbbképzése az intézmény, melyből iparfejlesztésünk biztos jövődője kialakulhat. Nem azt kívánjuk, hogy elvont tudományokból és megemészthetetlen elméletek sokaságából tudakosságot szívjon magába a jövőendő nemzedék, hanem azt igencs kívánjuk, hogy a működvelő felületességgel és rendszertelenséggel végzett inasoktatásnak

legyen vége. Az inasiskola a tanonc és segéd szakképzettségét mélyen járón dolgozza ki, adjon szakműveltséget, s legyen komoly iskola.

És még egyet meg kell jegyezünk. A miniszteri biztos ur is nálunk tett bemutatkozásokor megemlítette vasuti közlekedésünknek azt a benultrágát, mely forgalmunkat mankón járásra kényszeríti. Kilátásba helyezte, hogy ezen az állapoton is igyekszik segíteni. Együttal azonban kifejezte azt a felfogást, hogy ez a mi vasuti benultrágunk az iparfejlesztés akciójába szervesen nem tartozik bele. Erre a felfogásra tarjuk szükségesnek azt megjegyezni, hogy amint fentebb említettük, a székelyföldi iparfejlesztés érdekében egészen új szervezetet kell kiépíteni. És ebbe a szervezetbe már a székelyföldi vasut rendszertelenségének a kiigazítása is beletartozik. Az általunk elmondottakból következik, hogy új szellemet kell teremtenünk a Székelyföldre, új munkakészséget, sok egyetértést, sok öntudatot. Egető szükség van tehát arra, hogy az egész Székelyföld mintegy technikai összeköttetésbe jusson, s a mai egymástól való elzártasága megszűnjön. Be kell hogy álljon a közvetlen és gyakori érintkezés lehetősége, mert csak ebből tud kialakulni az egymás példáján buzgoló, az egymás csüggedtségét eloszlató új szellem. Társadalmi egység kell, mely az ipari mozgalmaknak is a belső erkölcsi talapzatot megadja. A mai vasuti összeköttetések miatt azonban kivált Székelyudvarhely és Udvarhelyvármegye testvértelen egyetültségben áll a Székelyföldön, s elhagyatottságában jellemző kifejezése nyilatkozik meg társadalmának kedvetlen, tettekre és fejlődésekre bátortalan állapotában. Ilyen társadalom pedig az ipari fejlődéshez leginkább szükséges személyi erőkészletet, lelkesültséget, munkakedvet sohasem tudja szolgáltatni, hanem

lemondó közönyösségbe süllyed, míg mások fejlődnek.

Ez a szomorú, testvértelen állapotunk mozdítja azt, hogy az itteni iparfejlesztés ügyébe bizony szorosban beletartozik a mi vasutügyünk sürgős rendezése. Enélkül itt az iparfejlesztés meg se indulhat, ellenben meg fog indulni maga az iparososztály, hogy erről a kedvetlen, forgalom nélküli és élet nélküli helyről elköltözzék.

A tettek emberétől, Dr. Bernády Györgytől bizton várjuk, hogy Udvarhelymegyének és a székely anyavárosnak ezen a bajoslatu helyzetén mindenesetre segít. Segit a rábizott iparfejlesztés nagyérékéből, segít a székelység nemzetvédő hivatásának nemes felfogásából és segít az ő cselekvéssel nyilatkozó erős hazafiságából. Segitse meg őt is az Isten nagy küldetésében.

Mikor lesz vége?

Székelyudvarhely, ápril 4.

A kormány meg a maga utján; a nemzet és a király mellette állanak. Számára nincsen probléma. Ő megoldotta feladatát. De hogy a koalíció hogy jut ki majd a szálc-utczából, erre nincs felelet. Ámbátor van egy: a koalíció úgy tesz, mintha nem bukott volna meg és szócsovei új barcot hirdetnek megint. Most ezutal a választói jogért. A mig ez nem ül diadalt, addig — ugy mondják — nem lesz itt béke és nyugalom. Addig nem? Dehog. Azután sem lesz. A mig ez az ellenzék mozogni bír; a mig ez el nem veszi teljesen lábai alól a talajt: addig igonis nem lesz nemcsak nyugalom, de rend és zavartalan munka sem lehet.

Hiszzen mindig van nekik valami követelésük, a mit ráerőszakolni szeretnének másokra, azt híven, hogy mások is hozzájuk hasonló könnyűséggel cserélik programjukat.

Először volt a magyar vezényszó. Addig nem

A sport és az orvosi tudomány.

Abból az alkalmából, hogy a székelyudvarhelyi középisikolák ifjusága a mai napon rendezte első nyilvános futball mérkőzését, helyénvalónak vélem egy pár sort feljegyezni.

Néhány héttel ezelőtt, mikor a budapesti futball-szezon megkezdődött, a labdarugó-szövetség vezetői bizonyára nem kis lelkiismereti furdalással látták a csapatokat sikra szállani. Minusz tíz fok volt a hideg, csak ugy súvöltött a hideg északi szél, olyan idő volt, amiben a példaszó szerint a jó kutyát se szabad kiverni és mégis mintegy ezer ifju játszott azon a napon, meztelen térdekkel, egy szálc vékony ingben és nadrágban. Pedig a futball-játék olyan, hogy a játékos sokszor egy negyedórás kemény, fásasztó küzdelem után egy újabb negyedórás tétlenül álldogál a mezőn, a szerint, a mint csapata támad, vagy védekezik.

Akárki akármit mond is, az ily tulhajtást istickeisértésnek kell mondanunk és nem hisszük, hogy az orvosok tanácsát kikérték volna e mérkőzések előtt. Nem kérték ki, mert az orvosok nem engedték volna meg, hogy a hideghez nem edzett labdarugók, nem ily hideg időre szánt ruhában lejátszhasák mérkőzéseket. S ime, mi történt. A szövetség utólag büszkén hivatkozhatik arra, hogy ezer játékosra közül még annyi se betegedett meg, amennyi bármely más ezer emberből, aki a kávéházak füstjében töltötte délutánját.

Az ilyen és hasonló esetekből sajnálatlall kell megállapitanunk, hogy a sport és az orvosi tudomány utjai szétváltak egymástól. Pedig az lenne a természetes, hogy karöltve járjanak, hogy a sport s vele az egész testi nevelés az élettan és egészségtan igazságaira alapítsa fejlődését.

A legtöbb fővárosi egyesületben, ha valamelyik tagnak kisebb, ugynevezett sportbaja van, mint a mindk a ficzámok, inradulások és más hasonló, egyenesen lebeszélük arról, hogy orvoshoz menjen. Az orvos első tanácsa rendszerint az, hogy hagyja abba a tréninget, holott a vénebb klubtársak ezt egészen fölöslegesnek mondják és hivatkoznak egész sereg esetre, amelyek csakugyan

csodálatosak. Van például egy futballjátékosuk, akinek lába térdben kihar a helyéből, ugy, hogy rossz ránézni. Ilyen lábbal még a válogatott csapatban is benne volt, ha kiugrik a lába, leül a földre, visszaigazítja, aztán játszik tovább. Van egy hosszútáv futónk, aki szabadidejét a sakkozás és távfutás között osztja meg. Sápadt, beesett arca, lesoványodott teste mioderre inkább predesztinálják, mint a hosszú távolságu futásokra, és ime, már vagy öt esztendője ulti teljes egészségben ezt a szivet és tüdőt annyira igénybevevő sportot. Bizonyos, hogy ha orvosi tanácsra hallgat, ugy sohasem lett volna távfutó, de viszont általa barátai megingathatatlanul hiszik, hogy ha a sakkozásnál marad, már régóta megbetegedett volna.

Ámde nem csoda, hogy az atléták tanácsatanul állanak élettani és egészségteni kérdésekben s csupán tapasztalataik alapján dolgoznak, hiszen tanácsatanul állanak az orvosok is. A sporttal tudományos szempontból foglalkozó orvosok az egész világon alig vannak, e egy jó könyv, melyben okulást merithetünk, sehol se kapható.

Az aténi olimpiászokon kint járt egy német orvos, aki sorra vizsgálta az atlétákat. Egyik magyar vivőt azzal ijesztett meg, hogy ha tovább viv, hát meghal. Ki is rajzolta Röntgen-kép nyomán a szivet a mellőre. Az illető azóta is viv és semmi baja. Kérdőveket is bocsátott ki a kitűnő német, de eok haszna aligha volt a feleletekből. A kérdések jó része ugyanis szexuális intimításokra vonatkozott, már pedig kinek lett volna kedve ifjukori bűneivel együtt valami vasok köztöben buzditó, vagy intő példál szolgálai az olvasóknak. Hiszen ha nevét elhallgatják is, ráismernek sporteredményeiről.

Az orvosi tudomány feladata volna megjelölni az egyes sportoknak a szervezetre gyakorolt hatását, megmondani, hogy kinek minő sportot szabad üzni. Ez idő szerint tisztágu tapasztalati uton csupán annyit tudunk, hogy jó tréning mellett semmi sem árt, viszont a legártatlanabb szabadgyakorlatok is bele lehet pusztulni, ha például — mint az egyik ifjusági tornaversenyen történt — a gyermekokel órákon át hagyták a napon állani.

A sportok tulnyomó részének a rekordok elérése a célja, vagyis a sportoló arra törekszik, hogy elérje azt a maximumot, amire az emberi test képes, hogy ő is elmondhassa azt, amit Duffy irt magáról atlétikai kézikönyvében, hogy „én, aki leggyorsabban futottam, mióta ember él a földön.“

Azt tartják hogy a legnagyobb eredmény, amit ember elérhet, a szervezet teljesítő képességének maximuma a marothon-futásban nyilvánul meg. E verseny nem szokott az olimpiászok legfőbb száma lenni.

Tudvalevő, hogy 490 ben Krisztus előtt, mikor Miltiadesz megnyerte a marothoni csatát, egy követet küldött Athénba a győzelem hírével. A követ futva tette meg az óriási utat. Mikor megérkezett Atén piaczára, csak egy szót tudott mondani, hogy „győztünk“ és halva rogyott össze. Eocok emlékére rendezik az ujkori olimpiászokon is a marothoni futást, melynek távolsága Aténben az eredeti távolság Marathon és Atén között, másut ennek megfelelően körülbelül 40 kilométer.

E verseny, amely oly rettenetes próbára teszi a versenyzőket, különösen érdekes volt orvosi szempontból Londonban.

Hetekon át esős, hűvös időben treniroztak az atléták, ohbez mérték időbeosztásukat, tempójukat. A verseny napjára tikkasztó meleg idő virradt föl.

Harmincnyolcz atléta indult utnak a Stadionban és az utvonalakon a nézők százezrei várták a boérkezőket. Halálos izgalom közepette jöttek a jelentések a futók sorrendjéről. Lassanként minden jelentés azt hirdette, hogy az olasz Dorandó vezet. Még egy félórai várakozás és föltűnt az oroszáguton a kistermetű olasz atléta. Ámde mily állapotban. Arca sárga, mint egy halotté, nehez porral lepett, inkább vánszorgott, miut futott, csak a tömeg tombolása tartotta benne az életet. Végre boert a Stadionba, most még azt kellett volna körülfutnia. Ám itt elfogyott végső ereje és félajultva rogyott össze. Hogy állt ismét talpra, alig lehet megérteni. Talán a mennydörgéshez hasonló ordításban egyik honfitársa „Eva“ kiáltása is eljutott fülébe, megérezte hogy nemzeto

lesz itt béke — mondták — míg el nem érjük azt. El is érték — a kormányhatalmat a volt béke és volt nyugalom.

Addig nem lesz béke — mondták azután — a míg az önálló bankot kivívni nem sikerül. És hol van ma már az önálló bank és vámtörlet követelése, hol a katonai követelések és a perzonál unio?

Programja hiszen van mindenütt az ellenzéknek a természetese, ha ahhoz ragaszkodik. De ha az ellenzék mindig abban látja hivatását, hogy a maga mindenkor elveit ráerőszakolja a kormánypartra: akkor voltaképpen az ellenzék kormányoz: csak hogy — felelőtlenül.

Még azt is ugyan hogy vállalja egy olyan párttal szemben, a melynek a programja minden időszakban más!

Furcsa beállítása a parlamentarizmusnak, hogy az ellenzék más párttól követeli a maga elveinek megvalósítását; de a mikor ő volt kormányon, akkor szegre akasztotta az elveit.

Egyidőben a polgári házaságot erőszakolták: azután — mert nem facultativ — ellene mentek. Egyszer az államosítást sürgették, azután megobstruálták. Kellett a pluralitás; és kellett az általános választójog. Kellett a vezényszó a három év múlva a katonai vívmány Justh szemében már semmit sem ért.

Hogy vállaljuk mindezt az álláspontot s ha igen: mikor melyiket?

Ha „addig nem lesz béke és nyugalom“ a míg a koalíció egész elvaskálján végig nem megyünk: akkor bizony nagyon de nagyon soká kell várniok.

Ez a koalíció nézete. A kié a kormányhatalom, minek annak az elv. A ki az ellenzékben van, annak legyenek elvei, mindaddig, a míg a kormány megbukik. És ha megbukott? Nos akkor írjon ő maga — mint az egykori ellenzék — elveket zászlajára s kényszerítsen másokat, hogy ezeket elfogadják.

Van ebben humor; csak közéleti logika nincs.

Dr. Bernády György Székelyudvarhelyen.

Székelyudvarhely, április 6.

Bernády György dr., Marosvásárhely város főispánja, tegnap délután Székelyudvarhelyre érkezett. Bernády mint a kereskedelmi kormány megbízottja utazza be a Székelyföldre, hogy annak ipari és kereskedelmi viszonyait tanulmányozza, megállapítsa a közeljövő sürgős toendóit és ezzel a lehetőségig visszaadja a Székelyföld iparát önmagának.

Bizalommal és szeretettel vártuk Bernádyt, mert a feladatok megoldására garanciát nyújt az ő energiája és rátermettsége. Nagy dolgok megoldása bízottat reá és mi bizton hisszük, hogy az a férfi, ki egy kis mezővárosból aránylag rövid idő alatt egy moderu, az élettől lüktető várost teremtett, hol hatalmas gyárkérmények gombolygó füstje hirdeti a nagyarányu ipari és kereskedelmi fellendülést, az a férfi elég energiával fog birni arra, hogy ennek is megfeleljen.

Fogadtatására a vasutnál megjelentek az iparfejlesztő bizottság tagjai teljes számmal, Ugron János főispán elnökkel élükön, továbbá Sebesi János alispán, Valentisk Ferenc orsz. gyűl. képviselő, Gotthárd János polgármester, az egyes iparteületek elnökei és nagyszámú érdeklődő közönség. Bernádyt, kinok kiérteében Róna Sándor iparfelügyelő volt, Gotthárd János polgármester üdvözölte; kifejezést adva annak a bizalomnak, mellyel a város polgárága a miniszteri megbízott személye iránt van. Bernády a látható tiszteletet és bizalmat hálásan megköszönte, biztosítván a város kereskedő és iparos osztályát arról, hogy munkakedvvel és szeretettel vállalta nehéz megbízását és minden bizonnal meg fog tenni minden lehető arra, hogy a tartálatlan helyzet szanáltságát. Ezután a tiszteletére megjelentekkel kezett fogott, mely után a társaság kocsikba szállt és a Budapest szállóhoz hajtatott.

Az iparfejlesztő bizottságot Ugron János főispán a bizottság elnöke d. u. 5 órára hivta össze a megyeház kistermébe, hogy alkalmat adjon Bernádyknak iparfejlesztési akciójának megismertetésére. Az ülésen a bizottsági tagokon kívül is számosan jelentek meg és hallgatták végig Bernádyknak székely iparfejlesztési programját, mely nem nagy ígéretet, nem baogzatos mondásokat tartalmazott, hanem jórészt buzdítást és a jövőre szóló utmutatást; megállapította a tennivalókat és okos, mélyreható szavaival meggyőzte hallgatóságát, hogy elesett ügyünk egész férfi kezébe került.

Ugron János főispán meleg, szeretettől sugárzó szavakkal üdvözölte a miniszteri megbízottat és örömeinek adott kifejezést, hogy iparunk terén az első kapavágást az a férfi fogja végezni. A kinek közéleti tevékenysége ismeretes. Nem egy pár elesett székely iparos család felemeléséről van itt szó, de arról, hogy a Székelyföld népének visszaadassék a suly, erő és hatalom, melyet itt évszázadokon át teljesített. A nap felkeltét várjuk, mely megélhetésünkre fényt derít és biztatóul szolgál a szebb jövőre nézve. (Éljenzés.)

Bernády programja.

Bernády György: Hálásan köszöni meg a jóindulatu figyelmet, melyben a főispántól és és közönségtől részesült és amely jóindulatban a barátságos bizalomnak zálogát látja, mely kölcsönös. Kétségtelen, ugymond, hogy a huszonnegyedik óra utolsó percében vagyunk és nagyon össze kell szedjük magunkat, mert ha a most beindítandó munkának nem lesz kellő sikere, ugy a székelység ügye elveszett. Az a nézete, hogy hálával tartozik Beöthy kereskedelmiügyi miniszternek, ki felállította a biztosságot, a mellyel élénk tanujelét adta a székely érdekek iránt való jóindulatának. Jól tudja, hogy a munka nehéz és a siker nagyon kétes. Ám reményt és bátorságot ad, hogy munkájában igazán a legészintébb hazaszeretet vezet. A helyzet megismerése céljából jött és szüksége van mindenki támogatására és bizalmára. E vármegyében tett pár órai utazása meggyőzte,

hogy a vármegyének első és legfőbb kívánsága az kell legyen, hogy verszégny közlekedésügye megjavuljon. (Zajos helyeslés.) Mert valóban szánandó az az állapot, melyben a székely anyaváros leledzik és a melynek szanáltságát nemzeti szempontok is megkövetelik. Ez túlterjed ugyan az iparfejlesztési akció keretein, de ipart fejleszteni ott lehet, hol a kellékek megvannak. Kijelenti, hogy a legnagyobb készséggel áll ez ügyben a város rendelkezésére a míg Székelyudvarhely az országos forgalomba valamelyes módon be nem kapcsolatik. Kétségtelen, hogy jelenben nagyon kedvezőtlenek a pénzügyi viszonyok, ez a körülmény azonban nem képezhet akadályt, hogy annak szanáltságát mentől gyakrabban és minél hangsúlyosabban no követeljük. (Zajos helyeslés.)

Tanulmányuján — így folytatja — több helyen azt a kérdést intézték hozzá, hogy mi-ből is fog állani az iparfejlesztés? Egyesek választ erre nem adott sehol és adni itt sem akar, mert meggyőződése, hogy általános programot felállítani lehetetlenség, mert minden vidéknek mások a kívánságai és a viszonyok ismerete nélkül kijelentést tenni nem lehet. Célja, most általános tájékozást szerezni s a jövőben gyakran megjelentő látogatásai rendjén kívánja a tennivalókat megállapítani. Nézete, hogy a hol komoly a szükség, ott az állami támogatás ne maradjon el s a létfeltétel megteremtésék, azonban nem szabad ezen támogatásnak az alalmazna jellegével birnia, s a pénzosztogatás látogatást bordanai magán, mert akkor elveszítettük a csatát; koldusfiléekkel előljük önézetünket és növeljük gyöngeségünket.

A segítség irányára kijelenti, hogy az akció kiterjed az ipar minden vonatkozására. Így első sorban lehangyaltot háziiparunk felsegítése képezi a munka tárgyát. Nem is olyan régen még a székely aszony házanépet és magát el-látta mindenféle szövött holmival, s így az lényeges összeget takarított meg, mellyel a nemzeti vagyont gyarapította; ám egyszerre azt vette észre, hogy az ő munkájánál bizonyos gyári termékek szobek és olcsóbban megszerzhetők, s ezzel lezokott a háziipar füzéséről, mely most valóban négnapjai éli. Komoly gondot kíván az akció keretében a háziipar uj-ból való felélesztése, azonban nem az eddigi formában. Hogy az kellőképen fejlesztve legyen, vándor tanítókat, tanfolyamok rendezését fogja a kormánytól kikérni, hogy ez által adva legyen az alkalom a fejlődésre. Ezen kérdéshez igazodik a háziipar termékek értékesítése, melynek szervezését és a szükséges pénz előteremtését innen várja.

A kisipar kérdése itt még siralmasabb állapotban van; az régebben még tisztességes megélhetést biztosított, ma e téren lényegesen változott viszonyokat találunk. A román vámbáboru alapjában tette tönkre a székely kisipart, melynek lényeges segítségéről kell gondoskodni, melynek az ajándék természetével nem szabad birnia. Nem ismeri annyira a viszonyokat, hogy ez irányban konkrét tervekkel álljon elő, azonban azt már most látja, hogy a hiba ott van, hogy nem tudjuk magunkat kellőleg megbecsülni, nem vállogatjuk meg kellőleg az emberi anyagot, melyet az ipari pályára küldünk. Reudszer az, hogy csak az elesett, rozg tanulókat adják ipari pályára, noha az ipari munka révén akarunk haladni, megerősödni, akkor a tehetség és szorgalmas emberanyagot kell ido irányítani és meg kell becsülni az ipart társadalmi téren is. Hogy ez megváltozzon, első sorban a kereskedő és iparos becsülje meg pályáját nagyobb előképzettség szerzésével. A tanooz iskolák szervezésére fokozottabb gondot kíván fordítani.

Panaszok merültek fel az ipartörvény el-

becsületéről van szó. Rottenetes akarata, dacos lelke urrá lett a hitvány test fölött, val-hogy fölemelkedett és futott tovább. Három méterrel a célvonal előltig elvonsozta végképpen kimerült testét, de ott utolsó ereje is elfogyván, összerokkadt. E pillanatban megjelent a Stadion kapujában legfélelmezebb versenytársa, Hayes, az amerikai futó, megkezdte utolsó körét és Dorando ott feküdt tehetetlenül, közvetlen a cél: a diadal előtt. A rettenetes izgalomban a lelkek tufeszült hurja elpattant, nem volt többé angol hidegvér, rendőrök, célbírák, rendezők szabályei a tragédia láttára tulcsaptak hatarukon, szabály ide, szabály oda, megragadták a félholt embert és átvitték, áttolták a célvonalon.

Hiába diszkvalifikálták azután, az erkölcsi diadal a Dorandó és vele Olaszországé lett. Az angol királyné egy óriási ezüst serleg adományzásával ismerte el ezt. Haldokolva vitték el az olasz atlétát a Stadionból. És megélt Harmadnap maga vette át a királyné kezéből jutalmát. Aztán professzionista lett, hasonló távolságot még most is ismételtelen fut, jeléül annak, hogy az óriás teljesítmény (42 kilométer 184 métert futott meg 2 óra 54 perc 46 és 4 tized másodperc alatt) nem ártott meg jól trenirozott szervezetének.

A helyes és okosú training az alapja minden sportnak. Szigoru feyelmezett életrend, teljes önmegtartóztatás, az izmok, szív és tüdőnek pontos szabályokhoz kötött fejlesztése. Mindez pontosan ki van dolgozva tapasztalati alapon, aki utmutatást keres, egész könyvtár áll rendelkezésére.

Sok százezer ember sportol a világon, sok tizezer hazánkban is. Számuk hatványozva nő. Bizonyára hasznos, fontos és értékes munka volna, ha az orvosi tudomány fölvenné programjába a sport tudomány vizaglatát is.

A komoly sportemberek régóta várnak erre. A gondos apák, a jó pedagógusok aggodva nélkülözik. A sport tulzásai és az itt ott még mindig mutatkozó sportiszony között csak az orvosi tudomány lehet a bíró.

Dr.

len is; és igazat ad a panaszlóknak, mert e törvény egyes intézkedései reformálandók, azonban megnyugtatóan szolgáljon az, hogy a miniszter a törvény revíziójával foglalkozik. A munkabiztosítás terén fenálló anomáliák elenyésztetésére is gond lesz fordítva.

A kis ipar fejlődésének tökének szegénysége vagy teljes hiánya is útját állja. A tőke pótolható szövetkezetek felállításával is, azonban ezek nem minden esetben váltak be, de különben is egzisztenciánkat a saját lábunkon való járással tudjuk csak biztosítani. Az ipari termékek értékesítésére éppen ezért legalkalmasabbnak látja árucarnokok létesítését, melyek előleget adnak, a kész munkát készpénzzel azonnal fizetik, s ezzel megkímélik a kisiparost a vásárra járástól. Azon kell törekedni, hogy a vásárok száma megszorzottassék, mert az határozottan a kisiparos kárára van. A helyi kívánások tekintetében nem nyilatkozhatik a viszonyok teljes ismerete nélkül, de igyekezni fog, hogy konkrét formában megállapítsa azokat s ehez mérje az anyagi segítséget is.

Nagyipar tereiméséről itt alig lehet szó. Ha a földmivelés kellő intenzivitással üzemlik, ha az iparos kellő hozzáértéssel végzi munkáját, úgy a gyáriparnak hiányait itt érezni nem is fogjuk. Csak a megye felső részében lehet még gyáriparról beszélni, mert ott a föld méhébe kellő anyagot szolgáltat. Akcióit kíván bevezetni, melynek célja a székelység megerősítése. Ezen célért küzdve, egyetértő munkát kifejtve, eredményeket fogunk elérni. Kéri, hogy bizalommal ajándékozzák meg, melyet becsület, kitartó munka révén igyekeznek meghálálni. (Lelkes éljenzés.)

Ugron János főispán elnök halás szavakkal köszönte meg a miniszteri megbízott szavait, melyből megnyugvást merit a város polgársága, kiknek nevében kijelenti, hogy a legnagyobb odaadással állanak rendelkezésre a cél elérésére. E megyének, e városnak elsőrangú szükségletét a vasút képezi, mert nélkülül ipart fejleszteni nem lehet. Gyors segélyre van szükség, s az iparfejlesztő bizottságnak gondoskodása tárgyát fogja képezni, hogy a szükségletek egy memorandumban össze foglalva jussanak a miniszteri megbízott elé. Még *Koncs* Ármán biz. tag szólalt fel, ki a segélyezés mérvére mutatott rá, mely után főispán-elnök az ülést bezárta.

Bernády György dr., Ugron János főispán, Sebasi János alispán, Gothárd János polgármester és az iparfelügyelők társaságában felkereste a börtnyárat, hol *Darócsy* Miklós fogadta az előkelő vendéget, ki még a turógyárat, az állami kő- és agyagipari szakiskolát, a fazakas társulat máztörő műhelyét, Burghárd asztalos és Bartók István lakatos műhelyeit, Lootz szalámi gyárat tekintette meg.

Az ipartársulatok ma délelőtt 11 órakor tisztelegtek Bernády előtt. A megyeház kistermében gyűltek össze a társulati elnökök egy-két tag kíséretében, s a kép, melyet az élet nehéz gondjaiban eljáró komoly emberek nyújtottak, valószínűleg megható volt. Bernády György megérkeztek orszívesen és egyenként üdvözölte az egybegyűlteket, majd az ő jellemző közvetlenséggel megmagyarázta jövetelét célját és vázolta azt általánosságban tennivalókat, mely után

a kéréseket terjesztették elő.

Első sorban a kereskedő társulat elnöke *Persian* János nyújtott át a társulat memorandumát, melyben vauntat és a szövetkezetek terjesztésének megakadályozását kéri. A szűcs társulat kérését *Kassay* F. Dénes nyújtotta át; a társulat egyebek közt börtmospéget kér. A csizmadia memorandumát *Bodrogi* Dénes terjesztette elő. Munkaalkalmat és beváltó árucarnokot kérnek, hogy 170 család egzisztenciája mentessék meg a végromlásától. A timár ipartársulat nevében *Darócsy* Miklós gépegélt és a kölcsönbe adott forgótőke átengedését kéri. Az asztalosok memorandumát *Balásy* Mihály nyújtotta át. A cipész ipartársulat elnök *Benedek* Géza mintegy 10 pontba foglalt memorandumot nyújtott át, melyben gyárak szubvencionálásának eltörlését, s az ipartörvény revízióját, a biztosító pénztár átalakítását, a fegyenczipar eltörlését, a kartelek korlá-

tozását, állami bőrnagy beszerzési szövetkezet létesítését és az önálló vánterület felállítását kéri. A szígyártók nevében *Szakács* József az általános ipari fellendítést kéri. A szabók nevében *Seabó* József adta át a kérést, "míg a korodványosok kívánását *Déssy* István tolmácsolta, kik a nyarabörök beszerzésének könyebbé tételeit kéri. A lakatosok nevében *Bartók* István azon kívánásnak adott kifejezést, hogy munkabiztosításnál a helybeli ipar is figyelembe véssék. A fazakasok nevében *Zakariás* István adta elő, hogy a román vámbáboru óta teljesen tönkrement ez ipar; piac megteremtését kéri.

Bernády György figyelmesen meghallgatta az előterjesztett kívánásokat. Átvette a memorandumokat és őszinte meleg barátsággal ígérte meg a teljesíthető kívánások megvalósítását. Végül *Ugron* János főispán még egyszer megköszönte a szíves jóindulatot. Az értekezlet Bernády lelkes éljenzésével ért véget.

Bernády György dr. ma délután utazott el, magával vite egy város polgárságának bizalmát, egy jobb jövőbe vetett reményét.

KÖZIGAZGATÁS.

Törvényhatósági közgyűlés. Ugron János főispán a vármegye tavaszi közgyűlését folyó hó 21-ikére kitűzte. A közgyűlést megelőzőleg 14-iken a számunkérőzők és az állandó válaasztmány ülésezik.

A községi erdők vagyonkezelése. A belügyminiszter a napokban kelt körlevelében értesíti Udvarhely megye közönségét, hogy a földmívelésügyi miniszter által rendelkezésre bocsátott kimutatások szerint a törvényhatóság területén sok oly község van, amelyek tulajdonába az 1898: XIX. t. cz. rendelkezése alk. eső, állami kezelésben levő erdőbirtok tartozik.

Ezen községek vagyoni érdekeinek megóvása szempontjából indokolt volna, ha a községi erdők rendtartására és vagyonkezelésére vonatkozólag a helyi körülmények figyelembe vételével megfelelő törvényhatósági szabályrendelet alkotnának. E szabályrendelet megalkotásának az lenne a célja, hogy az abba felveendő rendelkezések után egyrészt a jelentékeny értéket képviselő erdőbirtokok jövedelmezősége fokoztassék, másrészt, hogy emellett az erdők, a terményeik kihasználására utalt községi lakosság és a szomszédos vidék ebbeli igényeit is méltányosan kielégíthetnék, nemkülönben, hogy a vagyonkezelés a visszaélést lehetőleg kizáró tüzetes szabályozást nyerjen. A földmívelésügyi miniszterrel egyetértőleg felhívja tehát a vármegye közönségét, hogy a felvetett kérdést tegye megfontolási tárgyává és alkosson a községek tulajdonát képező erdők rendtartására és vagyonkezelésére vonatkozólag megfelelő vármegyei szabályrendeletet. A szabályrendelet megalkotásánál az állami erdőhivatal, valamint a vármegyei közigazgatási erdészeti bizottság előzetesen meghallgatódnak lenné. Megjegyzni egyuttal, hogy a földmívelésügyi minisztert felkérte, hogy az állami erdőhivatalokat megfelelő utasítással lássa el, illetőleg oly szabályrendeleti mintát bocsásson rendelkezésükre, amelyet a törvényhatóság a szabályrendelet megalkotásánál legcélszerűbb módon felhasználhat, s amelyben foglalt rendelkezésekkel úgy a jelen rendeletben említett cél, valamint a kívánt egyöntetűség alkalmas módon biztosítható.

A jegyzők és a parcellázás. A belügyminiszter elrendelte, hogy a községi (kőr) jegyzők a magánparcellázásoknál, a kötelese hivatalos ténykedést meghaladó közreműködésre a földmívelésügyi miniszter engedélyt mindenkor előzetesen kikérjék s ily engedély nélkül a szóbanforgó birtokföldarabolásoknál közre ne működjenek. Az engedélyt a vármegye alispánja után kell kérni.

A korosmák és a vasárnap. A községek, így legutóbb Székelyudvarhely városa, egymás után hoztak olyan határozatot, mely a korosmák vasárnapi zárvatartása felől intézkedik. A miniszter most Lővete község hasonlótermű határozatát azzal az indoklással semmisítette meg, hogy a míg vasárnapi munkaszünetről szóló új törvény nem lesz s az a korosmák zárvatartása tekintetében nem intézkedik, addig a községek ilyen értelmű határozatot, hatáskör hiányában, nem hoz-

hatnak, s ha hoznak is, az jóváhagyást nem fog nyerni. A miniszter ezen elvi jelentőségű végzésével aztán Székelyudvarhely város csak a napokban alkotott szabályrendeletének vonatkozó paragrafusára is esleik.

Az újszülöttek szegymuladása. Az újszülöttek geenes szegymuladására eddig gyógyszer nem volt található. A belügyminiszter most intézkedett, hogy az argentum aceticum gyógyszer forgalomba hozassék, s annak tartását a győgytáraknak elrendelte. Udvarhely megye alispáni hivatala a miniszter rendeletét azzal adta ki, hogy ezen jó győgyhatású új gyógyszer tartását a bábaóknak is elrendoli.

A homoródvölgyi vasut. Udvarhely vármegye közönsége mult év deczember hóban tartott közgyűlésében a Kőhalom—homoródmácsi homoródvölgyi vasúthoz való hozzájárulásaként 80 ezer koronát szavazott meg. A megye közönsége ezen összeget a megye tulajdonát képező 570 ezer korona értékű székelyvasuti törzaréazvényből kívánta adni oly formán, hogy a megszavazott összeg erejéig a kormány 400 drb 200 K névértékű törzsrészvényt váltson men. A kereskedelemügyi miniszter a napokban kelt leiratában, mint nekünk onnan írják, a megye ezen határozatát feloldotta. A miniszter indoklásában azt mondja, hogy a határozatot fel kellett oldani, mert a költségvetésben fedezet e célra nincsen és hogy a vármegye hozzon ez irányban újabb határozatot és gondoskodjék más fedezetről, mert a vármegye kedvezőtlen közúti alapja az ilyen irányú beruházásokban sem bírja meg. Az ügy bizonyára a folyó hóban tartandó közgyűlésnek egyik tárgyát fogja képezni.

TANÜGY.

A népiskola reformja. Az új államtitkár. A tanító szövetség válsága.

Három korszakos jellegű mozzanat játszódott le a közeli napokban az országos tanügyi kérdésekben s tanügypolitikában. Mindhárom közelről érdekel minket.

A gyermektanulmányozásnak előtérbe jutott szerepe döntő csatát vívott a rendezett országos gyermektanulmányi kongresszuson s egyszerre nyerte meg a pedagógus világ szimpatiaját, meleg érdeklődését. A gyermektanulmányozás kérdése nem akarja az iskolát a maga eredetiségéből és rendeltetéséből kiforgatni, mondja Gróf *Teleki* Sándor, a kongresszus elnöke, hanem reformálni akarja azt, megvalósítván Pestalozzi elveit, mely nem jelent egyebet, mint a gyermekek komolyabb és becsületesebb megértését és szeretetét. Nem lehet az iskolának célja a tudás összehalmozása, hanem a testi és szellemi megerősítés. És a tanítóóság, mely ez alkalommal először és tekintélyes számban vett részt a kongresszuson, igazat adott a szavaknak, követelvény az elemi iskola teljes reformját, a nevelés célirányosabb útjainak kijelölését. A lényeges kérdések, melyekkel a kongresszus foglalkozott, minők pl. a gyermektanulmány és igazságszolgáltatás, orvostudomány, gyermekvédelem, ideges gyermekek iskolái, egyéni jellemlapok az iskolában, a gyermek erkölcsi élete, az alkotó munka lélektana, oktatásana stb. stb. s az ezekkel összefüggő határozatok az elemi népiskolának a közel jövőben való átalakulását jelentik. Ez az átalakulás, reformáció lesz a XX-ik század legértékesebb gyümölcse az emberiaeg részére.

A másik tanügypolitikai mozzanat minket székelyeket érdekel igen közelről, amikor Dr. *Benedek* Sándorral székely ember kerül a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium politikai államtitkári székébe. Hogy ki Dr. *Benedek* Sándor, azt mi tudjuk székelyek a székely szövetség gyűlésein a székelyföldi kultúra fejlesztését illetőleg nyújtott programjából. Mint a szövetség tb. elnöke az erdélyrészi s székelyföldi viszonyokat igen jól ismeri és jól tudja, mikéant kell itt a magyar érdekeknek érvényt szerezni. Kiváló szakember és kiváló társadalmi ember, aki hosszú hivatali és közéleti pályáján elismerést és tisztelgetést vívott ki működésével. A székelyföldi tanügyi és köznevelődésügyi pátronust nyert benne s az ő támogatásával a fejlődés hisszük, hogy akadályokat nem fog ismeri.

Az országos tanítóegyesületek szövetségének elnöke *Moussong* Géza állásáról lemondott. Önzetlen, férfias bátorsággal, csüggedést nem ismerőleg

dolgozott a tanítószék érdekeiben védelmében. Nevéhez sok alkotás fűződik. Azonban a demokráta tanítói sajtó gyanúsítását, gúncsait, végletekig menő gúnyolódását megunt a önzetlen tisztikar is, mely az első lemondásával szintén félre vonul s ezzel a legnagyobb valószínűség szerint az ország tanítószéke is két tábora szakad s megindul a torzalkodás, gyűlölet az országos tanügy s magának a tanítói karnak rovására. A radikális sajtó túlságos jóakarata így repezti ketté azt az elemet, melynek a visszavonását, szétváltását ismernie nem volna szabad. De bízunk a tanítószék biggadt elemeiben, kik egyetértő akarattal utat jelölnek a megértésre és felismerésre — és megkezdődik az alkotó munka önmagukért és az ország fejlődésében álló kulturájáért.

Két új városi szabályrendelet.

— Fogadók, vendéglők, kávéházak és korcsmák, sörházak rendszabályozása. —

Székeludvarhely város képviselőtestülete legutóbbi közgyűlésében elfogadta a tanács által a fogadók, vendéglők, kávéházak és kávéházakról, ugyancsak a korcsmákról és sörházakról alkotott szabályrendeleteket.

A szabályrendelet intézkedik afelől, hogy fogadó, vendéglő, kávéház és kávéház nyitására engedélyt csak az ipartörvény értelmében ipar üzére jogosított oly egyén nyerhet, ki teljes megbízhatóságát öt évre visszamenőleg tartózkodási helyeinek illetékes hatósága által kiállított bizonyítvánnyal igazolja. Ezen üzletek iskolák, templomok, kórházak és általában véve középületektől, vagy hivatalos helyiségtől használt magánépületektől, 50 méter távolságon belül nem nyithatók.

A szabályrendelet különös gondoskodás tárgyává teszi a tisztaságot. Nyitott ablakok és ajtók mellett, vagy kerthelyiségben való zenélést éjjeli 11 óráig engedi meg a szabályrendelet. Bezárt ajtók mellett időzni tilos. A törvény által nem tiltott játékok, az üzlet főhelyiségén kívül csak oly helyiségben van megengedve, melyek az üzlet főhelyiségeivel nyílt ajtókkal egyenes és közvetlen összeköttetésben vannak. Az üzletben kiszolgálásra tartott minden fogyasztási cikkről, ezek minősége szerint elklónítve árjegyzék bocsátandó közhasználatra. 16 éven aluli gyermekek fogadók, vendéglők és kávéházakban sem egyedül, sem szüleik, sem más felőttek társaságában nem jelenhetnek meg.

Újra intézkedés a szabályrendeletnek, hogy a helybeli tanítótestet tanulónak még abban az esetben sem szabad ezen helyiségeket látogatniok. ha 16 ik évüket betöltötték.

Fogadók, vendéglők, kávéházak, kávéházak mindenike után rendőri ellenőrzési díj fejében a fogadók, vendéglők, kávéházak, melyben női alkalmazott van. 200 kora, kávéházak 50 kora fizet évenként. Ezen helyiségekben, kivéve a kávéházakat tisztességes kiszolgáló női személyzet is alkalmazható. A női segédszemélyzet reggeli 6 órától esti 10 óráig teljesítet szolgáltatást, alkalmaztatásuk helyén esti 10 órától reggeli 6 óráig nem tartózkodhatnak; ellenben abban az épületben kell lakással bírniok. Az e téren történő visszaélésekért a tulajdonostól az iparendelést a rendőrhatalóság megvonhatja.

A fogadók, szállodák kötelesek a vendégeknek tiszta, férgmentes szobát előzékeny kiszolgálással a rendelkezésükre bocsátani, vendéglőnyvont vezetni, bejelentőlapokra a rendőrségnél naponta beszolgáltatni, szobaárjegyzéket kifüggeszteni. A fogadók éttermei és kávéházai éjjel nyitva tartathatók a azokban a zenélés ezen ideig szabad. A kávéházakban tekeasztalt felállítani, kártyázni, zenélni, dalolni tilos s este 9 órakor bezárandók.

Korcsmákban, bor és sörházakban és pálinkamérésben a vendégek kiszolgálására a tulajdonos hozzátartozóin kívül nők nem alkalmazhatók. Naponként frissen mosott asztalneműt használandó, a használatban volt asztalneműeket vízzel belocsolni, összepréselni és újból használatba venni tilos, ugyancsak minden szerencsejáték tiltva van. Korcsmák és pálinkamérések a Kossuth Lajos utcában a Malom utca sarkáig, a Deák és Bathányi téren és Bethlen utcában a barom piac tértől nem engedélyezhetők. Jelentős intézkedés a szabályrendeletnek — amely azonban kormányhatósági jóváhagyást bizonyára nem fog nyerni — hogy vasárnap zárva tartandók. A pálinkamérések ápril. 1—szept. 30-ig este 10 órakor, okt. 1—márc. 31-ig este 9 órakor zárandók és nyáron reggel 4. telen 5 órakor nyithatók. A korcsmák, bor és sörházak reggel 5-től éjjel 12 óráig tartathatók nyitva.

A rendőrség fejlesztése.

— A belügyminiszter rendelete. —

Székeludvarhely, április 4.

Jelentettük, hogy a belügyminiszter *Székeludvarhely város rendőrségének fejlesztésére* a folyó 1913. évre 5000 koronát utalt ki. Az utalványozással egyidejűleg kibocsátott körrendeletben a belügyminiszter a többi közt a következőket rendeli el:

Ez az államegély első sorban a városi rendőrségek legelőbbnek mutató s az alábbiakban megjelölt szűkegleteinek kielégítésére fordítandó, még pedig:

1. a rendőrlégénység (rendőrtisztek és rendőrök) illetményeinek javítására,
2. rendszeres rendőri szakoktatási célokra,
3. a legtöbb városban a közbiztonság hátrányára teljesen elhanyagolt polgári biztosi (detektív) szolgálat létesítésének, illetve fejlesztésének megkezdésére,
4. ugyanakkor a közbiztonság javítása érdekében ugyanevett rendelkezési alap rendszeresítésére a rendőrfőkapitány (rendőrfőkapitány) kezéhez utalványozandó korlátozott összegben.

A miniszter megemlíti, hogy a beérkezett jelentésekből arról kellett meggyőződni, hogy a rendőrlégénység javadalmazása a legtöbb városban oly csekély a helyenként oly alány, hogy annak ellenében a közrendőri szolgálat ellátására megbízható anyag csak kivételesen kapható. Addig is, míg a rendőrlégénység illetményei maradó jellegű rendezést nyerhetnek, elvül szolgáljon a jelenlegi államegély felhasználásánál, hogy a rendőrök, illetve rendőrtisztek összlilletményeivel fejenként legalább száz koronával magasabb összeget tegyenek ki az állami és vármegyei szolgálat, illetve állisztek illetményeinél. Az illetményrendezés kedvezményében csak azok a rendőrök részesíthetők, akik ténylegesen is rendőri szolgálatra használatnak fel. Több városban ugyanis köztudomás szerint a közbiztonság rovására s általában a rendőri szolgálat hátrányára a a helytelen és mielőbb kiküszöbölendő gyakorlat vert gyökeret, hogy a rendőrök gyanánt felfogadott s a rendőrlégénység létszámába fölvet alkalmazottak egy része nem rendőri, hanem szolgai, kézbesítői és csekély hasonló teendőkre használatnak fel. Ez utóbbiak a kimutatásba föl nem vehetők és a miniszter felhívja a polgármestert, hogy ezeknek az illetményrendezésre egyáltalán státusviszonyaik megállapítása iránt a helyi viszonyok szerint másféleképp intézkedjenek. Nem vendők fel természetesen a szóbanforgó kimutatásba mezőőrök, az éjjeli őrök, a hegyőrök stb.

Rendőri szakoktatási célokra a jelenlegi államegélyből a legutóbbi népszámlálás adatai szerint 10 000 en felüli lakossal bíró városokban legalább évi 800 korona fordítandó. Köztudomás, hogy rendőrségeink bátramardóságának tulajdonos részben a rendszeres rendőri szakoktatás hiánya az oka. Ennek pótlása céljából az államegélyek kiosztásával kapcsolatban, de ettől függetlenül is a pénzügyi viszonyokhoz képest különböző intézkedéseket kíván tenni a miniszter a jövőben a rendőrtisztelelők és az alkalmazottak rendszeres szakoktatásának és továbbképzésének lehetővé tételére. Ez év folyamán egyelőre Budapeston oktató tiszteket és oktató álliszteket kiképező tanfolyamot fog a belügyminiszter felállítani.

A rendőri nyomozó feladatok szakszerű törvényes és sikeres ellátása érdekében a polgári, biztosi (detektív) szolgálat megfelelő létesítése, illetve kifejlesztése is sürős szűkegletként jelentkezik. Ma a százbarninczhét városban összesen negyvenhét detektív állás van rendszeresítve. E nyilvánvaló hiány pótlására a miniszter ezáltal aként intézkedik, hogy a jelenlegi államegély terhére egyelőre legalább évi 1400 K fizetéssel és a XI. fizetési osztálynak megfelelő lakáspénzzel oly számban alkalmazandók polgári biztosok, hogy már az idén minden tizezer lakóra legalább egy detektív jusson, a tizezernél kevesebb lakossággal bíró városokban pedig az egyenruházott rendőrtisztekek vagy rendőröknek polgári ruhában az állandóság bizonyos jellegével a főkapitány (kapitány) által detektív szolgálatra alkalmazott tagjai pótdíjban részesítendők, a mely legalább is oly összegben állapítandó meg, hogy a fizetés és a pótdíj együttes összege legalább 1400 K-t tegyen ki. A pótdíj több rendőr között meg is osztható.

A sorozás. A parajdi járásban a sorozást 27 ikén fejezték be. Felhiva volt 331 állításköteles, távollmaradt 74 egyén, besoroztak az ujjoczjutalékba 79, póttartalékba 4. Eszerint az egész megye területén felhiva volt 2787 egyén, melyből távollmaradt 963 egyén, besoroztak 698 egyént.

HIREK.

Székeludvarhely, április 6.

Glosszák.

Furcsa népség vagyunk mi erre Góbeországban! Történeti pillanatokot élünk át, egy merész lépéssel a legmodernebb modernizmus élére ugunk, és az idők ere hatalmas szárnyacsattanásától szempillánk sem rebben meg.

Lám március 15 én egyszerre Páris mellé rugtattunk elé, akár csak mindig a Szajna vizét, nem a Vargapatakét ittuk volna. Mi elmerengtünk a dicő multon, lelkesedtünk az önzetleu hazafiságon, s eközben, az ünnepi szónok egy megsemmisítő mosolygással, egy utánzóhatlan elegáns gesztussal elintézte az összes isteneket. Régiket és ujakat, pogányokat és keresztényeket, zaidókat és mohamedánokat, him és nőneműeket, angyalokat és ördögöket. Voltak, nincsenek! Ezekután pedig az isteneket összeapepték, szemetes kocsira dobálták és kiburcolták a várost oly kelkőlden díszít, oly kábitóan illatos... telepre.

Az isteneket nem sajnálom! Elvégre lehetett volna egy csöpp eszük, figyelniük kellett volna a kornak fuvaltatát; észre kellett volna venniük, hogy már nem keletők, hanem nyugatról jön a világosság; be kellett volna látniok, hogy már felesleges, sőt alkalmatlan koloncok és kellő pilanatban, diskrét csendben az utolsó házbérnegyed kifutése után ki kellett volna ossanniok. Ugy bizony, mert ugy elkerülhették volna a szégyenletes kidobtatást.

Mert látjátok, oh levitézlett istenek! a ti távozástok után mi szörnű boldogok is megelégedettek vagyunk. Azóta a székelly nem részesegedik, még nem is káromkodik, nem folytat mosdatlan száju beszédeket, nem duhajkodik, mert eme nemes tulajdonságok helyét a tisztesség, becsület, jószág, foglalták el.

Epen azért jó lesz vigyázni, nehogy ezek a kizeuppolt istenek visszaszóljának a városba. Tehát közimertem éber rendőrségünk egyik szemét mindig tartsa nyitva; a másikkal aludhatik.

Tavasznylás idején, rügyfakadás évadján érezhető igazságot, hogy Udvarhelynek mennyire szerencsétlen sok tekintetben a fekvése, mennyire nincsen levegős területe. Olyan területe, ahol az agyon nyomorgatott tüdő istenigazában (pardon!), kipihenhesse magát, pár órai tartózkodás után valóban kitisztulva, megerősöve térhessen vissza minden napi munkájához. A sétatér nem számít. Eltekintve attól, hogy az épülő hid és új út amugy is tönkretesz, oly kevés levegője van, hogy egy kiéhezett tüdő egyetlen szippantással magába veheti. A vasuti töltést a vezetőszög zivros elnézéséből még tapodják, de akármelyik pillanatban lekergethetnek róla; különben is itt csak izzadni lehet.

Egyetlen pontja volna a város területének, amelyet az Isten (ismét?) is kiránduló helynek teremtett: a Csicsér. Már távolról olyan megnyugtató komolysággal intget a szemlélőre, mintha csak csalogatná magához; aljából pedig olyan pompás panorámát mutat a mi poros legtöbbször fülledten búzós Kossuth-utczának, akár az Andrássy-ut Budapestben. Félóra alatt a város bármely pontjáról könnyen megközelíthető.

Szóval, ha ez a hely a mi városunk nyomorúságos fekvése mellett pl. százsz atyánkfiainak kezében volna, oda már régen árnyas uton vonulhatnánk ki, kényelmes szerpentineken bolyonghatnánk, szolid restaurációban csillapíthatnók megkerült étvágyunkat és minden este felrisszult lélekkel, megújult idegekkel, nótázás közben (nem szégyen ám az!) térhetnénk haza. Ugy ám!

Sőt még így is sokszor viszhangos a jókedvtől, a pajkos dalolástól; kiránduló társaságok fesztelen larmájára bilingatja fejét az öreg kopasz Budvára.

Szent Uristen! Pedig micsoda ocsmányságokat kell átélniök ezeknek a kirándulóknak

menet- és jövet közben! A gyepmesteri hivatal és emésztés-szállítási vállalatnak minden undorító rondaágát, a város minden kimondbatlatlan szennyének gyomorcsikaró bűdösségét át kell élvezniük azért a fényűzésért, hogy néhány órát igazi szabadban akarnak eltölteni. *Hát látott valaki valahol akármelyik városnak egyik gazdasági-lag legfogalmasabb úja mellett ennyi ragályt-terjesztő pisakot összehalmozva?*

Pedig hát ennek az elhelyezésnek megvan a saját bölcs rendeltetése. A városba a legtöbb tejet és egyéb élelmiszert éppen itt szállítják be és így egyuttal a tejre ráadásul hozhatják és közönségeikbe elvihetik a nyavalyáknak, fertőző és ragadós betegségeknek mindenféle miázmáit. *Bacillus-szállítás ingyen és megrendelés nélkül: hát nem okszerű takarékoság és udvarias előzetkenység es?* T—s.

„A miniszterelnök.”

— Műkedvelők színelőadása. —

A Jótékony négyzet tegnap este színelőadást rendezett, s így az este újra a szegények felé szállt a jóléti embereknek gondolata és szíve. Telt ház tett bizonyosságot, hogy közönségünk meleg pártfogásával honorálja a jótékony szent ügyet szolgáló Négyzet buzgalkodását és a derék műkedvelők fáradságát.

A műkedvelők Nagy Endre három felvonásos komédiáját adták elő, melyben egy darab fővárosi élet van a színpadra vite, s benne olyan emberek, milyenekkel lépten-nyomon találkozunk a nyitott szemmel járó és némi humorral rendelkező megfigyelő. Igaz, hogy ez alakok kissé groteszkek s az események valóságosságukhoz kétség kéthet, hanem az nem baj; az élet komédia, az emberek jói, rosszul sikerült figurák; s a fő dolog az, hogy a ki nézi, az mulasson rajta.

És ez sikerült is. A szereplők valamennyie kiválóan jól produkáltak és méltán részolgált az őszinte elismerésre, melylyel a közönség játékaikat jutalmazta. A tipikus kis hivatalnok, főlebbvalói előtt néhártré görbülő, a maga szemétdombján azonban nagyhangú ur hálás szerepét Nagy Elemér gondosan játszotta ismert tehetségével. Méltó társa volt *Laukó* Lenke az asszony szerepében, melyet diazkrét finomsággal, kedvesen játszott meg. Kitűnő volt az orvos szerepében *Dobó* Zoltán; meggyőző erővel prédikálja a morált, közben udvarol az asszonynak és feleségül akarja venni a gazdag leányt. A doktor kiasasszony szerepét *Lántzy* Ruba játszotta, szimpatikus játékaival méltán járult hozzá a sikerhez. A czímzseropet Z. *Sebess* József játszotta meggyőző természetességgel. Kedves volt *Korb* Leonka a grófné szerepében és kiváló alakítást nyújtott *Salamon* Béla, mint Grünfeld. *Solymossy* Annuaka kisebb szerepében érvényesült. *Gáspár* Tivadar, *Kassay* Gyula, *Bodrogi* Balázs, *Benedek* Lajos, *Solymossy* Lola és *Embery* Kálmán kisebb szerepeiket mind igen jól játszották. Az előadás ensembleje *Balázs* Sándor rendezőt dicséri.

A közönség mind végig igen jól mulatott s ez mindenképpen a legjobb kritika. Az elismerés meleg hangján kell még megemlékeznünk az estélyi létrehozóiról *Esztégar* Bálintné és *Mesei* Nellike rendező elnökökről, kik valóban páratlan fáradsággal, egyszerűséggel készítettek elő az estélyt és így annak szép sikerében méltán osztozkodnak.

Személyi hir. Dr. *Sebesi* János vármegyének tevékeny alispánja, öt hétre terjedő szabadságáról f. hó 3-ikán hazaérkezett. Szabadságidejét Málta szigetén töltötte, légzőszerveinek gyógyítása végett.

A városi képviselőválasztók névjegyzéke. Az 1914. évre képviselőválasztásra jogosultak ideiglenes névjegyzékének összeállítása folyó hó 7 és 9-ik napjain délelőtt 8 órától kezdődőleg a városi tanácsház nagytérében fog a központi választmány kebeléből kiküldött öszeíró bizottság által eszközöltetni. A bizottság elnöke, *Elatky* Miklós felhívja mindazokat, kik az 1874.

évi XXXIII. t. cz. I. fejezete értelmében a képviselőválasztók névjegyzékében leendő felvételeire igényt tartanak, a fertint időben és helyen az öszeíró bizottság előtt jogosultságaikat igazoló okmányaikkal jelentkezzenek.

Püspöki körut az udvarhelyi ref. egyházmegyében. Dr. *Kenessey* Béla, az erdői ref. egyházkerület püspöke május havában az udvarhelyi egyházmegye egyházközségeit fogja megvizsgálni. A püspök kíséretében lesznek: *Nagy* Károly egyházkerületi főjegyző, *Jancsó* Lajos generális direktor, *Pinkósti* Pál egyházkerületi számvonó és a püspöki titkár. A főpásztor május hó 17-én érkezik városunkba és 18-án az itteni egyházközségben tart vizsgálatot, s 19-én indul a többi ref. egyház megvizsgálására. Az udvarhelyi egyház kálvin szövetsége május hó 18-án este műsoros előadást tart, melynek összeállításán most fáradozik a rendezőség.

Balázs Sándor sikere. Csak nem régebbi adtunk hírt arról a szép irodalmi sikerről, melyben *Balázs* Sándor főreáliskolai tanárnak része volt, ki egyik művével a 100 drb. annyal díjazott Kóczán akadémiai díjat elnyerte. Most ismét csaknem hasonló sikerről eszünk hírt. Ugyanis a Magyar tudományos akadémia *Beöthy* Zsolt elnöklésével a napokban tartott öszees ülésében döntött a gróf Telki-féle pályázatról. Az ülésben *Jánosy* Béla levelező tag, a bíráló bizottság előadója terjesztette elő a pályázatról szóló jelentést, mely szerint az ezidei Telki-pályadíjra összesen 23 pályamű érkezett. A bíráló bizottság melynok elnöke ponori *Trewrowrek* Emil, tagjai pedig *Váczy* János, *Jánossy* Béla, a Nemzeti Színház részéről pedig *Mihályfi* Károly és *Pethes* Imre voltak, terjedelmesebb bírálatra csak a következő című verses tragédiákat találta érdemesnek: A király leánya, *Ágnes*, *Zelma*, *Gara Mária*, A király és a kancellár. A bizottság színpadra való alkalmazásának alapján viszonylag a legjobb műnek a király leányát helyezte, melynok szerzője a Szent Margit-legendát dolgozta fel. A bizottság javaslataira az Akadémia öszees ülése ennek a műnek ítélte a száz aranyas gróf Telki pályadíjat és a jelölgés levél felbontásakor kiderült, hogy A király leánya című pályamű szerzője *Somló* Sándor. Mindjárt a díjra érdemesített mű után sorrendben az *Agnes* című jön, melynok szerzője *Balázs* Sándor, ki ha ez uttal bár el is esett a pályadíjtól, pályaműveinek lélektani finomságával, biztos jellemzésével és a 2-ik helyre való sorzással kétségtelenül olyan erkölcsi sikert ért el, mely méltán sorakozik az előbbienbe és garanciát nyújt a jövő teljes sikeréhez.

100 koronás jutalomdíjak. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara a kereskedelmi m. kir. miniszter rendelete értelmében 4 egyenként 100 koronás munkás jutalomra pályázatot hirdet. Pályázhatnak munkaadójuk ajánlása mellett (mely esetben a pályázatok a m. kir. pénzügyminiszterium 17455—905. sz. alatt kiadott rendelete és az illetéki díjjegyzék 14. tétel g.) pontja értelmében bélyegmentesek, a kamara kerületében illetékes, magyar honos ipari munkások kik legalább 15 évig — tanonczevek beszámítatják, évadhoz kötött ipari munkánál egy évad teljes évrnek vehető — megszakítás nélkül ipari munkával foglalkoztak s évi keresetük öszege a 2000 (kettőezer) koronát meg nem haladja s akik ez idő alatt okmányokkal igazsolhatólag kiváló szorgalmat és hűséget tanúsítottak. A pályázatok munkakönyvvel és egyéb szolgálati viszonyt igazoló hiteles okmányokkal felszerelve 1913. évi május 31-éig a kamarához adandók be. Később érkezettek nem vétetnek figyelembe.

A közig. tanfolyam új vizsgáló bizottságát az igazságügyminiszter a napokban nevezte ki. A bizottság elnöke *Bernády* György főispán, udvari tanácsos, helyettes elnöke *Setupjár* Samu igazgató. A vizsgáló bizottság tagjaik kinevezettek: *Bodó* Sándor főügyész, *Posoni* Gábor t. tanácselnök, *Jakab* Rudolf kuriai bíró, *Illyés* Lőrincz, *Bochkor* Antal táblabírák, *Hofbauer* Aurél polgármester, *Csongvay* Lajos Ferencz M. Zsigmond, *Bodó* Sándor ügyvéd, *Deák* Lajos kir. tanfelügyelő, *Molnár* Gábor ny. főszolgabíró, *Nagy* Imre városi tanácsos, *Dósa* László művezki tanácsos, *Kovácsy* Albert közigy. Patrubány István

tb. főszolgabíró, *Dakó* András, *Szilágyi* Kálmán körjegyzők és az előadó kar öszees tagjai.

Hivatalvizsgálat. Az Országos munkásbiztosító pénztár részéről *Szabolka* Rezső kir. műszaki tanácsos, a múlt hét folyamán a helybelli kerületi munkásbiztosító pénztárnál hivatalvizsgálatot ejtett meg, melynok rendén a pénztárnál a legjobb rendet találta és megelégedését nyilvánította.

Barátisták színháza. A székelyudvarhelyi Szent Ferencz rendiek vezetése alatt levő elemi fü iskola folyó hó 13-án este 8 órakor a Budapest-szálló nagytérében műsoros előadást rendez, mely alkalommal szíre kerül *Benke* István „Miodajunknak el kell menni” című három felvonásos népszínműve.

Gyermeknövök Udvarhelymegyében. Az Országos gyermekvédő liga megkeresése alapján május első napjaiban az egész megye területén gyermeknapokat fognak rendezni. Megjelennek az utcán az irtalom nevében a kéregető asszonyok, leányok, hogy megállítsák a járókelőket és adakozásra bírják a legszentebb czél, az elhagyott gyermekek védelme érdekében. Voltaképpen ennek a megének a közönségét nem is kell külön buzdítani a jótékonyág gyakorlására: talán szegénységünkkel kapcsolatos a mikönnyelmű jótékonyágunk, a mely naponta megkönyörül az utcán toladók, sebeit mutogató inségen. De éppen ezért csak méltányos, ha a gyermekvédő liga újra emlékeztetése idézi a közönségnek, hogy mennyivel különb, fontosabb és messzebb kiható a köznapni alamiználakodásnál az az áldozás, melyet a Gyermekvédő liga urnájánál mutat be. Életet ment, veszendő erkölcsöt gyógyít és a nemzeti erő gyarapítja a liga. S közönségünk filléreivel bizonyára áldozni fog a szent czélra. Az alispán helyettes főjegyző már felhívta a város polgármesterét és a főszolgabírákat, hogy a gyűjtést idejében eszközöljék.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter *Stefáni* Károly törvényszereszturi járásbírósi jogyzót a körösbányai járásbíróshoz helyezte át.

Az adótörvények sorsa. A király az adótörvények elhalasztásáról szóló törvényt szentesítette. Ezzel kapcsolatban a pénzügyminiszter rendeletet adott ki az 1913. évi egyenes adók kivétele tárgyában. Az új adótörvény végrehajtására kiadott korábbi rendeleteit a pénzügyminiszter hatályon kívül helyezte s egyben elrendelte a folyó évre az egyenes adók kivételét a régi eljárás alapján s részletes utbaigazításokat adott a pénzügyigazgatóságoknak az adókivétési előmunkálatokra néve.

A beszállásot katonák érkezési költsége. Most jelent meg a hivatalos lapban a honvédelmi miniszterium körrrendelete valamennyi törvényhatósághoz a hadsereg legénységének átvonulás alkalmával a szállásadók által kiszolgáltatandó ténykedésért fizetendő térítési öszegekről. Ez nagyon zavarosan hangzik, magyarul annyit jelent, hogy a beszállásot katonák menázsiját a kincstár milyen napi öszeggel honorálja. Nem kell tulságosan vérmes reményeket táplálni a kincstár irányában, mert például a legdrágább városban, Pozsonyban, kilenczvenegy fillér a térítési öszeg, míg a legolcsóbb vidékeken: a tisztán-inneni kerületben, hatvanhárom fillér. Budapestot, Kassával együtt, hetvenhét fillérre taksálja a honvédelmi miniszter ezeknél drágább még csak Fiume, nyolczvenegy fillérral. A nagyszabeni került, melybe *Székelyudvarhely* is tartozik, 67 fillérral van felvéve.

Kölosnőbeadott megyei iratok. Még 1888 ban történt, hogy Dr. *Szadecsky* Lajos kolozsvári egyetemi tanár Udvarhelymegye monographiájának megírásához régi levéltári iratokat kikölcsönzött. Szadeczkyt az iratok beszolgáltatása végett a múlt év végén az alispáni hivatal megkereste, melyre a tudós tanár a napokban válaszolt. Levelében arra kéri az alispánt, hogy ezen iratok még egyidejig nála hagyassanak, mivel azokat a Székelyek általános története című művének megírásához kívánja felhasználni. A kérés bizonyára kedvező elintézésben fog részesülni annál is inkább, mert, mint levelében jelzi, azokat annak idején a *Jakab* Elek-féle és az ő tulajdonában lévő értékes jegyzetekkel fogja vizszolgáltatni.

Halálozás. Barabás Ignác életének 48 ik, boldog házasságának 24-ik évében, folyó hó 5-én elhunyt. Halálával nejét és nyolcz gyermekét borította gyászba.

„Kivágta a rozét”. Tudvalevőleg Bernády György a kereskedelemügyi miniszter megbízásából tanulmányutat végez a Székelyföldön, hogy tanulmányozza, hogy annak elesett iparát mi módon volna lebetésges talpra állítani. Bernády igaz ambícióval, nemes ügybuzgalommal és forró fajszeretettel tesz eleget a terhes megmiztatásnak. Sorra járta és járja a székely megyék központjait s a derék embert, kinek tevékenységét maradandó nagy alkotások hirdetik, a merre csak megfordult mindenütt, s úgy itt is, az őt megillető tisztelettel fogadták. Bernády szép megbízatásának hogy mennyire komolyan igyekszik megfelelni, hogy mennyire alapszámban megismerni kívánja a bajokat, melyek a kisipart sorvasztják, bebizonyítja az a beható vizsgálat, melyet itt is végeztet. Apró kis dolgok sem kerültk el figyelmét, mindent tudni, látni akart, hogy saját szemével győződjék meg a kóros állapotról. Itt Székelyudvarhelyt is alaposan megvizsgálta, s bár kutató éles szeme előtt semmi sem maradt elfedve, még is alkalmat kívánt adni az ipartársulatoknak, hogy azok elnökei élőlövéllyel is elmondják bajukat és rávilágítsanak az általuk felállított győgymódokra. Tegnap délelőtt össze is gyűltek a társulatok elnökei, s őszinte magyar nyíltsággal tárták fel sorrendben Bernády előtt a bajokat és kívánásait, melyeket a miniszteri biztos meghallgatott és ígéretet tett, hogy mindent el fog követni, hogy székely iparunk visszanyerje egykori jelentőségét. Ezen a kiballgatászerű összejövetelen az asztalosok memorandumát Balásy Mihály, az ipartársulat elnöke nyújtotta át. Ezt az alkalmat jónak látta Vízay Flóris műasztalos, hogy olyan jelenetet eszenirozzon, mely minden tekintetben elítélendő és méltán szült visszatetést. Ugyanis Vízay elmondta, hogy évekkal ezelőtt, még Kossuth minisztersége idejében, egy asztalos-szövetkezet létesítését eszelték ki, melyet azonban nem hagytak jóvá.

— Ezek után — egymond — nincsen más kéréssem a miniszteri biztos urtól, mint az, hogy az asztalosok részére utlevelet eszközöljön ki — s ezzel, mintha azt mondta volna: no ennek jól megmondtam, visszaült helyére.

Bernády meghallgatta a különösen izléstelen kifakadást s aztán szép csendesen az ő flegmájával, így válaszolt:

— Sok felé megfordultam már — egymond, — nehéz, eulyos viszonyokat is tapasztaltam, azonban egyről mindennekfelett meggyőződtem: hogy komoly, becsületes, szorgalmas, a munkát szerető embernek ez országban még nem kell utlevél. . .

Az egybegyűltek megértették a miniszteri biztos finom vágását, ki a „rozét kivágó” polgártárs izléstelenességére ekként megadta a megérdemelt választ.

A nők választójogi világszövetsége idei kongresszusát Budapesten június hó 15—20-ikán tartja meg. A kongresszus dija 10 K. Jelentéseket elfogad: A Nők választójogi világszövetségének VII. kongresszus előkészítő bizottsága Budapest, VII. István-ut 67. Kedvezményes vasúti jegyek adatainak ki.

Iskolai ifjak football-versenye. Ma vasárnap délután 3 órakor az állami reálskola pályáján lesz az első mérkőzés a tanulóifjuság által megrendezett „Diák bajnokság” ért. A román, káth. főgimn. és az áll. szakiskolai tanuló ifjuság lesznek az ellenfelek. A sportok nemeitől és jellemfejlésztől tulajdonsága folytán az ifjak mérkőzését a közönség bizonyára készséggel fogja pártolni. A „Diák bajnokság” védnökei Dr. Valénsik Péter orsz. képviselő és Dr. Sebesi János alispán. A mérkőzés pontosan az előirt időben veszi kezdetét a kedvezőtlen idő esetén (szél, borult idő) is megtartatik, kivéve ha eső jön közbe, mely esetben a jegyek érvényességének megtartásával a következő vasárnapra marad.

Szublímátot ivott. Egy szerencsétlen, az ételtől és önmagától meghasonlott ember dobta el az ételt, hogy saját magától üldözött lelkének megszeresse az örök pihenést. Lukácsffy Lajos közközházi s. tiszt kedden délután a református temetőben nyugvó felesége sírhalmán szublímátot ivott, miután előbb alaposan felüőntött, szokatlan hiven, a garatra. Súlyos sérüléseivel hamarosan a kórházba szállították, azonban késő volt már minden orvosi segély, a meghasonlott ember csütörtökön kiszáradott. Tegnap helyezték örök pihenőre a reformátusok sírkertjében. Halálát nagy család gyászolja. Pihenése legyen csendes.

Vak gyermekek felvétele. A vakok kolozsvári áll. s. orsz. intézetében a jövő 1913—14-iki tanévben 15—16 hely üresedik meg. Felvételnél vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül oly 8—14 éves gyerekek, kik a vakaságon kívül más testi vagy szellemi fogyatkozásban nem szenvednek. Ingyenes, vagy alapítványi helyeket oly szülők gyermekei nyíthatnak, kik szegényesüket szegénységi bizonyítvánnyal igazolni tudják. A kérvényeket május hó végéig a vakok kolozsvári áll. s. orsz. intézeti igazgató-sághoz nyújtandók be. Kérésre a szükséges nyomtatványlapokat díjtalanul küldi s bővebb felvilágosítással bárkinek készséggel szolgál az intézet igazgatósa.

Gyümölcstermelésünkért. A vármegye gyümölcstermelése érdekében Székelyhídy Viktor gazd. felügyelő előterjesztésére mintegy 600 drb körteoltványt és 300 drb ribizli tövet engedélyezett a m. kir. földmivélsügyi miniszter a vármegye gazdái részére. Az engedélyezett nemest oltványokat és cserjéket f. hó 2, 3, 4-ikén osztották ki a gazdáknak az oltványokat darabonként 10 fill, a cserjéket darabonként 05 fill. árban a székelyudvarhelyi felosztásra került áll. faiskolából.

Munkások rokkant és nyugdíjgyel-tének székelyudvarhelyi 138-ik fiókpénztára, mint jeleztük, ma vasárnap délután 3 órakor az áll. elemi iskolában tartja közgyűlést a következő tárgysorozattal: 1. A fiókpénztár választmányának jelentése az elmúlt évről és a felmenny megadása. 2. Új tisztikar és választmány választása. 3. A központi évi jelentés és napirend előterjesztése és tudomásulvétele. Fiókpénztár kiküldöttének választása. 4. Indítványok.

Egy kis statisztika. A köteles tűzoltók összeirattak és a rendőrség a kötelezettség megváltására a felhívásokat ki is bocsátotta, mely folyó hó 12-én jár le. Összeirattak 984 háztulajdonos, ebből köteles 102, önkéntes 14 egyén. 645 köteles és 58 önkéntes. — A mészárosok által június 1-től márczius 31-ig levágására bejelentett 549 drb. szarvasmarha. A helybeli szállodákban megfordult idegen vendégek márczius hónapban 62, az egész I. negyedében 172. — A rendőrség által tolonczolt egyének száma márczius hónapban 10, az egész I. negyedében 29. — Hevenyfertőző betegség előfordult márczius hónapban 15, az egész I. negyedében 32, mely így oszlik meg: kanyaró 6, ronszó toroklób 5, számarhurut 21. — A cselédyilvántartásba bevezetve lett márczius havára 26, az I. negyedében 226. — Fogyvertar-tási engedély kiadott 23, az I. negyedében 62. — Az elhullott állatok száma 6, az I. negyedében 13, mely fajszertint így oszlik meg: 1 bika, 1 tehén, 4 borjú, 4 ló, 2 sertés, 1 kecske.

Piaci árak. Székelyudvarhely városi piaci árai: Buza mm. fillérekben 2454, rozs 1954, zab 1976, tengeri 1999, liba drb. 270—340, pulyka 280—470, marha és borjibus 128, sertésuhus 176, szopós malac 250—300, bányi 300—400, szalonna kg. 200—220, zsir 200, vaj kg. 400, turó kg. 80—100, sajt 300, tűzifa 1 kbm. 750, széna 1 mm. 600, lóhere 700.

x Német nyelvmester ajánlja magát a közönség szives figyelmébe. Lakása Szentimre-utca 7. sz. — Rendszere szerint bárki játszva tanulja meg a nyelvet. Havi tandíj 12 kor. Jelentkezni d. e. 9—12 óráig lehet. Kívánatra házhoz is elmegy. Siposs János német nyelvmester.

Drága öregem! . . .

(Csakadd jelenet.)

A feleség: Nézd drága öregem . . .
A férj (tízletlen a zsebéhez kap): Nincs! Nincs! Már megint pénzt akarsz? Nincs!

A feleség: De ne lárman, kérlek. Mit kiabálsz, kérelek. Azt se tudod, mit akarok mondani és már kiabálsz.

A férj: Ha te úgy keszod: drága öregem, akkor én már tudom. Akkor nem én vagyok drága, akkor te lesz nekem drága.

A feleség: Hát jó. Hát már azt se mondhatom neked, hogy drága öregem. Hát jó. Ezentúl majd úgy fogok veled beszélni, mint a francia drámákban. Azt fogom neked mondani: uram! . . . (Nagy szünet.)

A férj (gyanakodva nézi): Mondd a végösszeget.
A feleség: Nem kell. Nem kell a pénzed. Majd járok a tavalyi kalapomban, a félretpott cipőmben, nem csináltak tavaszi kosztümöt, majd a téli ruhákba járok, egy kisú meleg lesz, de nekem azért jó lesz. Minek vegeyk én kesztyűt? Van még tavalyról. Az igaz, hogy lyukas, de nekem jó. Napernyő . . . kell is nekem napernyő . . .

A férj: Elég! Ne további! Te hát nekem nem kell semmi egyéb, csak kalap, cipő, kosztüm, kesztyű, napernyő — csakélység! Te csak magadra gondolsz. Te csak magadnak akarsz venni. Pedig előbb nekem kellene valahonnan venni.

A feleség: Mit? **A férj:** Mit? Hát pénzt. Vagy te tudsz pénzt nélkül is vásárolni? (Szünet.) Elég lesz negyven korona?

A feleség: Ne viccselj, kérelek. Ha jobb viccselt nem tudsz csinálni, akkor engedd át ezt a teret szellemesebb embereknek. Negyven korona! Hisz én még egy kalapra sem elég. Pedig azt csak nem kívánhatod, hogy márcziustól októberig egy kalapban járjak. Legalább kétfőre van szükségem azon az egyen kívül, a mit minden nap hordok, hogy megkíméljem őket.

A férj: A kalapjaidat kíméled, de engem nem kímélsz Jól van. (Hirtelen észbe jut valami Elvigyorodik.) Különböz — nem bánom. Igazad van. Vigye el az ördög azt a rongyos pénzt. Én nem akarok bertegek Esterházy lenni. Én azt akarom, hogy az én feleségem megelégedett és csinos legyen. Legyen ruhája, kalapja, cipője, napernyője, kesztyűje, hogy a menyőrgőse menyőkö csapjon bele — abba a rongyos pénzbe!

A feleség (Egyik ámulatból a másikba esik): Igazán? . . . Hát adsz? . . . Ő tudtam én, hogy te egy aranyos ember vagy, tudtam én, hogy nekem egy drága öregem van!

A férj: Van. Van. Ma van. Da ma még más is van. Április eleje is van. (Kiugrik az ajtón és kiüvölt bezzérja.)
Pikk.

Mezőgazdaságunk helyzete.

— Jelentés Udvarhelymegye gazdasági viszonyairól. —

Hálaszó röppen el az ember ajakáról, ha látja az életbe verő természet megújulását. Ritka szép és korai tavasz köszöntött a Székelyföldre. A nap derűs mosolya mintha kárpótolni akarná a mult év keserveit, melegen tüz le s magától aietve bukkán elő avarából a fűsárj, pánzféljaiból a rügy s bármerre mozduljunk — nyüzsgő világ lett a mező és rét bitorloma egyaránt.

Még nem is tudták kitarítani az avaros rétet a mezei munkások, már beállott a szántás. Omlik a föld, recsegye hull azét a giz gaz s valóban bántalatos, hogy annyi tenger eső után a föld még apróhözódik is. Pedig úgy van. Jól művelhető a föld, talán soha jobban mint most. A bent maradt ősi szántás elvégezte az Isten keze; omlás pora a barázdának legalább is azt regéli a szántóvető derűs homlokáról. A vetőmag tejtát jó ágyba kerül s ha ilyen időjárásunk lesz, helyre ütődik a megroppant gazdasági élet. Tenger mennyiségű zab kerül vetés alá, pótválva az ősi, őrösen maradt táblákat és határrészeket. A tavasziakból most foly vármegye szerte a zab, tavaszi árpa, itt ott a tengeri vetése, amit ápr. közepe táján — ha az idő fel nem borul — követni fog a burgonya ültetése is. Prima vető magról, tekintettel az inséges helyzetre az Erdélyrészi Kirendeltség gondoskodott, mintegy 31 vagon tavaszi vetőmagot osztott át a vármegye gazdái között — kedvezményes áron. Megállapítjuk, hogy ezen akciójával a Kirendeltség valóban üstökés fogta a vármegye mezőgazdaságát.

A folyó mezőgazdasági év hozama a tavasziakra szoritkozok csupán. Ami itt-ott ősi vetés van, az már számba áll jöhet. Valóságos csoda, hogy ahol őszieket vetettek, helyesebben mondva belcsmázoltak a földbe, ott oly kiválóan bokrosodott és buján fejtett buzavetések találhatók, minőről az ember alig mert volna álmodni is. Most már bánkodhatunk, hiába esik a szó, megbánás;

kénytelenek vagyunk az időszakhoz alkalmazkodni. Egyetlen egy mentő deszka volna az ősziek pótlására: a tavasz buza, de ebben éppen úgy nem biszok, mint egymásban. Tavasz buza, tavasz buza; a Székelyföld nem hazája. Nem is szokták vetni soha, most sem vetik; ezért mondjuk, hogy a folyó év mezőgazdasága a tavasziak termelésében fog kidomborodni.

Takarmánynövény-magvak is kétszeres mennyiségben kerülnek a föld alá. Hely van elég, különösen a tagosított határokon. A nagy mértékű takarmánytermelés nyoma majd az állattenyésztésben fog áldásosan mutatkozni. Elér rajta, sőt szükséges is. Kiváló vetőmagvakról e tekintetben is a Kirendeltség gondoskodott. Ajánlatos, hogy a mezőgazdák ez uton szerezzék be a vetőmagvakat, nehogy a nyár közepén a sógor és komázsa jussán feckefonalat teremjen a luczernás és herés tábla. A piaci tarisnyás árban biznunk nem szabad.

As állatok elég jó kondícióban kerültek ki a téltől. Helyenként az áríz szapult a szénasárjútól lesoványodtak, de azért elég jól bírják az igtát. A mult évi takarmánykiszáradásában van, mutatja az ára is. Azonban szépen megindult a porca és a jufu a legelőken, s alig két heti idő múltán már kiverhető a jószág. Állategészségügy mindenfajta jószágnál kedvező. A sertések beoltása feltétlen kívánatos, mert a Meteor szerint forró nyarra van kilátás, ami az orbáncz terjedésének nagyon kedvez. A legelők vármegyeszerte jókárban állanak, a javítás munkájának szünetet nem hagy a Kirendeltség.

A gyümölcsfák nedvkeringése még február vége felé megindult, jóelőlván a korai tavasz. Alma, körte, szilva dusan hajtottak termőre, virág tehat bőven lesz. A mult évi sok esőzés s a téli fagy leginkább a szilvafának ártott. Vármegye azerte sok kipusztult, a meglévőeknek galjai is kihasználtak. Feltűnően sok a gombás fa. Csiszertü volna ezek megkészfélével drótkéfével, mert a sárka gombával meglepett fa, hamar kivész. A meleg időjárás életre keltette a kártevő rovarokat is. Permetezés elmaradhatatlan. Itt említjük meg, hogy a földben tömördek cserebogár pajor, áleza él. Szántásnál észreval fordul ki a földből. Összeszedve a baromfiaknak izletes eledel, s az ősszezedés által elejét vesszük a jövő évi károsodásnak.

Veteményes kertekben is vidáman foly a munka. A falu baját most az asszonyok igazítják benne. Mindenfelé serényen vetik a zöldségeket. Jó ára lesz, mert nem jöttek vissza a bolgárok. A várost környező falvakban kellene most kiváló gondot fordítani a zöldségtermelésre s még a határba is kivinni a paradicsom stb. zöldségfélék termesztését, mert a kereslet és szükséglet nagy lesz, a kínálat pedig az eddigi termelési mértékkel kevés. Melegen ajánljuk a városokhoz közel fekvő községek lakói figyelmébe a zöldségtermelést. Az idő gyorsan és könnyen fogják értékesíteni.

Órülhet a méhészet is. Mintegy három héttel vannak előbb a méhészaládók a fejlődésben. Ha így tart az idő, a rajok korán jelentkeznek és lesz még is bőven.

A gazdasági tanítások még mindig tartanak. Minden községben sok hallgatója van a gazd. egylet embereinek. A közlekedési eszközök javítása is kezdetét vette. Szép őszeg kerül a vármegyébe, csak az a sajnos, hogy kevés a munkás, s félt, nehogy ezt a lokális segílyt idegenek rakják szobre. Munkásemberek hiánya miatt mindenfelé általános a panasz.

Szép reményekre jogosítván indult a mezőgazdasági év, vajha a Mindenható Áldása itt maradna végig velünk és változatát hozná a küzködő gazdasági életnek. Nemsokára még találkozunk.

Határjáró.

Szövetkezeti gyűlések. A vármegye területén működő községi fogyasztási szövetkezetek a tavasz folyamán tartották és tartják beszámoló közgyűléseiket. Nagyalambfalván, Agyegfalván, Sékelyzentkirályon márc. 30-án voltak népes közgyűlések. A vargyasi ápr. 6., a korondi ápr. 13., a székelyderzei ápr. 20-án tartják beszámoló közgyűléseiket. A jelentésekből a szövetkezetek fejlődését állapíthatjuk meg.

NESTLÉ FÉLE
régebevált GYERMEKISZT
 a legjobb és legolcsóbb
 DOBOZA K 1.80 MINDEN GYÜGYSZERTÁRBAN ÉS DROGÉRIÁBAN
 Próbadozót ingyen küld: HENRI NESTLÉ, Wien, L. Biberstr. 177

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Levelék az oklándi kerületből.

I.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Az oklándi időközi képviselőválasztás után, miot azt a multkori levelemben megirtam, úgy gondoltuk, hogy a pár napos kortekedéssel járó minden izgalom elült, s a függetlenségi önjelölt ur a svavazatok arányszámából okulást merített a jövőben követendő szerénységet illetőleg. Am, mint ezt is megirtam, feltelveünkben alaposan családunk, mert a tisztelt öntevékeny lérfu vehemensül sikra szállt a kerület ellen, mely az ő naivon elképzelt sikerét nem volt hajlandó honorálni. A jobb jövő érdekében tevékenykedő függetlenségi önjelölt teleshajuskodását e b. lapok hasábjain volt alkalmam értékre leszállítani, melyre egy kinyomatott gyenge pohárköszöntőben próbál válaszolni. Ezekre megjegyzéseim a következők: 1. Késztelenül beismeri, hogy a legutóbbi választáson a munkapárt jelöltjének főkortese volt. 2. Szerényeége hozta magával annak feltevését, hogy Heltay után csakis ő következik. 3. Saját maga kért (táviratilag vagy levélben) pénzt egyk függetlenségi párttól a választásához. 4. A lelki gondjaira bizott nép, véleménye szerint, a nem lát egyebet a deczia üvegél. 5. Bizony csak akkor becsülné a népet, ha őnt éljenezné. 6. Mivel nem őnt éljenezte: hitvány, korrupt. 7. Előző levelemben csakugyan Hegedüs ur közleményéből vettem át azt a pár szót; most utólag idézőjel közé is tesztem, mert jellemző, hogy őnről egyszerre több helyen gondolkoznak és nyilatkoznak egyformán és úgy, amiért őn kedves önjelölt ur haragszik. 8. Nem az fáj nekem és nekünk, hogy tölünk nem kért — hogy ettől Isten megmentesen hallgatom el nevem — engedélyt a jelöltséghez, hanem az, hogy pap léte, amikor a siker elmaradt, borgózs hangon nyilatkozott a népről. 9. Megállapítható, hogy a jelöltségre önszántából vállalkozott, s a pártban még csak válasza sem érdemesítették önjelölését. 10. Végül köszönöm tek. Szerkesztő urnak sziveségét és vagyok tisztelettel

sékely választó.

II.

Tekintetes Szerkesztő Ur! Sziveskedjék b. lapjában alábbi soraimnak helyet adni: Ürmösi József szentpáli unitárius pap — nem találván az államtól csak nemrégiben kapott korpótlékának alkalmasabb helyet — egy rpiratot adott ki, melyben azt állítja, hogy az „Udvarhelyi Híradó” 1913. évi 11-ik számában egy székely választó aláírással megjelent cikket én irtam. Kijelentem, hogy a nevezett cikket nem én irtam, sem arról tudomásom nincs, ki irta. Én cikkeim alá mindig oda szoktam írni nevemet. Személyeskedéseire, csipkedéseire és gorombaságaira válaszként: Ha még eddigelé nem jolna meg könyvtárában Cervantes: *Don Quijote stb.* című műve, vásárolja meg és olvassaga, mert annak minden sora rá-

illik. A székely népet pedig ne szidja: zülöttnek korruptnak, mint pap; mert máris sokan azt mondják, ennek egyrésztől az az oka, mert némely pap a hívek lelki gondoskora helyett képviselősegre, meg más világi állásokra aspirál... Magyarhermány, 1913. március hó 31-én.

Hegedüs Lajos,
 Allami tanító,
 az „Erdővidék” főmunkatársa

KÖZGAZDASÁG.

Meghívó. (195—913. sz.) A gazdasági egyesület választmánya április hó 18 án d. e. 10 órakor a vármegyház kistermében rendez választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjai tisztelettel meghívotnak. Tárgysorozat: 1. Tag felvétel. 2. A nagymélt. m. kir. földmívelésügyi min. 38223. II. A sz. leirata a csikó legelő tárggyában. 3. A család törvény reviziójára kiküldött bizottság jelentése. 4. Három tag választása a Gazdasági Egyesületek szövetsége Végrehajtó bizottságába. 5. Folyó ügyek. A fontos tárgyakra való tekintetből, kéretnek a tagok, minél nagyobb számban megjelenni. *As elnökség.*

A Méhészgyesület Ugron János főispánál. A vármegyei méhészgyesület nevében Lányi Imre p. felügyelő elnök, Gál Imre titkár, Márk Mihály és Demeter Miklós egyi. vál. tagok folyó hó 1 én tisztelegtek Ugron János főispán előtt s adták át a méhész egyesület jövő évében végrehajtandó programját, kérve a méhészgyesület részére némi kormánysegély ki- oszközését. A főispán a küldöttéget szivesen fogadta s az egyesület támogatásáról biztosította.

Konyhakertészeti értekezéslet. Az E. G. E. kolozsmegyei szakosztalya a mult napokban két napra terjedő értekezéslet tartott a konyha kertészetenek Kolozsmegyében való bevezetése tárgyában. Az értekezéslet összehívását sürgette azon körülmény, hogy a bolgárkertészek távolmaradása folytán Kolozsvár piacza a folyó évben ellátatlan marad. ha erre intézményes lépések nem tétettek. Hát nálunk nem e hasonlóan áll a dolog? Kivánatos volna, hogy itt is komolyan szönyegre kerülne e kérdés, s Székelyudvarhely várost környező falvakban állami támogatással zöldségtermelő helyek létesíttessenek. Szerintünk a lépések megtételére a gazd. egylet volna hivatva. Alig hisszük, hogy a gazd. egylet ezirányú előterjesztését a Kirendeltség ne akceptálná. Ajánljuk az ügyet a gazd. egylet szives figyelmébe.

Méhészeti vándorgyűlések. Az orsz. magyar méhészeti egyesület a folyó évben Szekes- fehérváron tartja vándorgyűlését, mely alkalommal a fehérmegyei méhészgyesület országos kiállítás rendez. Az erdélyrészi méhészgyesület pedig a folyó év július havában Csikszerezadán tartja a vándorgyűlését, melynek rendezése ügyében a nevezett egyesület és az Udvarhelyvármegyei méhészgyesület között a tárgyalások most vannak folyamatosan. Mindkét vándorgyűlésen a vármegyékből többen öhajtanak részt venni.

Sertésállomány Udvarhelymegyében. A sertések veszedelmes betegége a vesz és orbáncz pusztítása daczára is az 1870 ik évtől elig van változás a vármegye sertésállományában. Pedig évről-évre érzékeny csapást viasl az állattartó közönség a nagy hullás miatt. Az 1870. évben volt a vármegyében 42.108 drb, 1895-ben 29.338, 1907-ben 32.146. 1911-ben 30.852, 1912-ben 34.416 drb. Egy □ kilométerre esik 10.07 drb. Ami elég kevés ugyan, de a folyton tartó veszélyezett helyzetre tekintettel, — elig kedvező. Legtöbb a havasos kerezettelt fehér mongolicza, utaina a tisztavérű fehér mongolicza. számra követi a havasi, jourschir, legkevesebb a báznai fajta sertés.

Nem lesz többé nedves lakás! :: Nem lesz többé nedves pincze!

mert a „BIBER” abszolút vízhatlan szigetelő, lehetővé teszi mindennemű nedves és vízállásos helyiségek tökéletes szárazzá tételét.

„BIBER”-rel bármely kőműves végezhet szakszerű szigetelést. megoldja a beton és vasbeton vízhatlanítási kérdését is.

Prospektust használati utalást s minden egyéb felvilágosítást későzeggel ad a „BIBER-MÜVEK” egyedárusítója: Papp-Zakor Endre vaskereskedés Székelyudvarhely.

Erdélyi vevőink kedelmére
Brassóban, Kapu-u. 60. sz. a.
 nagyobb szabásu
fiókküszletet
 létesítettünk.
 Butorzukszeletét mielőtt fedezné, tekintse meg raktárunkat, miután cégünk egész Erdélyben a legverenyképesebb és legnagyobb raktár felett rendelkezik.

Székely és Réti
butorgyárosok
 Marosvásárhely, Brassó,
 Szécheny-tér 47. Kapu-utca 60.

Hitelképes egyéneknek árlelmetés nélkül részletfizetésre is

Kőbányai sör!!

A legjobb hírnevű **DRÉKER-téle**
 „Korona” és „Dupla márciusi sör”
 Első Magyar Részvény Sörfőzde
 „Udvári” és „Goliát Maláta sör”
 kizárólagos fővárlár Udvarhelymegyében
Rösler és Gábor cégénél
 Székelyudvarhelyt és Székelykereszturón.

Vidéki és helybeli megrendelések hordók és naponta frissen töltött palackokban pontosan lesznek eszközölve.

Ujdonság!

Felhívom a n. é. közönség becses figyelmét, hogy műmalmomban erősebb erőtávitel segítségével egy egészen új őrlési rendszert állítottam be, mely őrlésnél sokkal kevesebb korpát kapunk, míg a lisztmennyiség szobd és jóval gyarapodik. Tapasztaltam, hogy mult évi termésünknek az idő behatásától sok korpája van e onnek redukálása indított fontu új őrlemény kiadása.

Egyben tekintettel szük termésünkre, a rossz viszonyokra és a beláthatatlan jövőre, az őrlő közönség figyelmébe ajánlom az árpát rozssal való összeőrlésre, melyből igen jó kenyér liszt lesz. Az elkészett vetések árpa és rozsz termés előre láthatólag sok lesz, s főőrekrévésém ezután is az lesz, hogy a **gyengébb gabonákból is jó lisztet állítsak elő.**

Ennek példaképeül felemlitem Csikvármegye és környékéről jövőket, kik naponta 6-7 szekér rozsa és árpával 50-60 klm. távolságról keresik fel műmalmomat s őrleményeikkel a legnagyobb megelégedéssel távoznak.

Gyorsan megy az őrlés, soká várakozni nem kell.

Vagyok a n. é. közönségnek teljes tisztelttel:
FÁBIÁN JÓZSEF
 műmalomtulajdonos.

x Magyar Fgyelő. A magyar értelmiség eleven és hasznos lapja, amelynek élén, mint a szerkesztő bizottság elnöke Tisza István gróf, mint a felelős szerkesztő Herczeg Ferencz nevével találkozunk, változatos és gazdag tartalommal jelent meg. Érdekes kis studium a magyar polgárságról, vezetí be az utóbbi számot, majd Herczegy Árpád dr. „Parlamentí fejelem Angliában” című magvas tanulmánya következik. *Boukáló* Sándor a tót kérdérről értekezik, *Alexander Bernát* pedig Rodinról közöl avatott tollal megírt kritikai méltatást. A „Nemzeti Színház” tervezett palotájáról *Ney Béla* írt világos, szakzerű studiumot, *Kádár Gusztáv* pedig az elmúlt gazdasági év tanulságaival foglalkozik cikkében. A szépirodalmi részben *Móricz Zsigmond* művészi értékű novelláját találjuk, míg *Kemény Simon* a színházi demutatókról mond véleményét. Az eleven Fgyezések rovata ebben a számban is változatos. A Magyar Fgyelő szerkesztősége és kiadóháza vatala Budapest, VI. ker. Andrásy-ut 16. szám. Az előfizetési díj egész évre 24 K, félévre 12 K, negyedévre 6 K.

Felelős szerkesztő: BECSEK ALADÁR.
 Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Eladó lófogat.
 2 ló, kocsi, szán, hámmokkal 1000 kor.
 Czlm a kiadóhivatalban.

Eladó
 Etéden, Gagyi Lajosnál 200 véka buza, 400 véka zab, 25 szekér széna, 20 szekér buza és zabszalma, egy 8 lóerejű jó benzines cséplőgép és motor.

Eladó széna és sarju
 Kovács Domokosnál, Székelyudvarhelyt,
 Szentimre-utca 56. szám.

Téli menetrend.
 Érvényes október 1-től.

V.-v. 8515	V.-v. 8511	Gy.-v. 501	Sz.-v. 509	V.-v. 8513		V.-v. 8514	Gy.-v. 502	Gy.-v. 508	V.-v. 8512	V.-v. 8516
746	464			230	ind. Székelyudvarhely	166			746	1012
802	500			245	Bikafalva	139			709	966
816	521			267	Bögöz	126			656	943
829	535			311	Nagygalambfalva	111			641	918
848	533			329	Bethfalva	1241			611	901
858	602			337	Székelykeresztur	1233			603	889
916	619			365	Ujzékely	1211			542	848
930	632			409	évk. Héjjasfalva	1157			528	824
		148	636	997	Brassó		225	755		
932	634	482	1101	413	ind. Héjjasfalva	1154	1130	403	588	730
1000	702	507	1126	442	évk. Segeavr	1124	1117	385	455	730
		609	1237		évk. Kiskapus		1013	214		
		840	100		ind. Nagyszeben		1155	385		
		614	1257		nd. Kiskapus		1009	157		
		502	410		évk. Kocsárd		817	1120		
		1008	602		ind. Marosvárhely		1023	35		
		808	307		évk. Kocsárd		814	1055		
		1031	618		ind. Kolozsvr		628	834		
		132	1057		évk. Nagyvrad		235	254		
		730	640		Vévk. Budapest		936	820		

LEGERŐSEBB
 KÉTSZÁND SZALAG
 TIZEDES TABULÁTOR
 GYORS KIVÁLTÁS
 KÉNYELMES MARGÓBEÁLLÍTÓK
 UNIVERSÁLIS KLAVIATÚRA
 Székelyudvarhelytől 2 1/2 km. szobd Csapalgyával

SORFOLÉLAG
 FÜLLŐBÚZÓ
 LATHÁTO IRAS
 TÖKÉLETES PÁTHVEZETÉS
 KÉTOLDALI KOCSIKIVÁLTÓ
 PONTOS SORZÁR
 PONTOS VÁLTOZÁR
 FÜGGŐLEGES SZALAGVEZETEK
 ADJUSTERÁTO BETŰKAR-RUDÁK

Megrendeléseket közvetít
Becsek D. Fia könyvnyomda
Székelyudvarhely.

Szám: ad. 1078—1918. ki.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye oklándi járásához tartozó homoródszentpáli körjegyzőségben megüresedett segédjegyzői állásra pályázatot hirdetnek. Az állás javadalmazása: 1000 kor. törlesztés. Pályázók az 1900. XX. t.-cz. 37. §-ában előírt képesítéseket, valamint alkalmaztatásukat igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényeiket folyó év április hó 11-ig kötelesek benyújtani.

A választás kitűzése iránt később intézkedem.

Oklánd, 1913. évi március hó 28-án.

Szabady, főszolgabíró.

Eladó mangalicza süldők

Bikafalván.

A legkínzóbb anyag úgy tenyésztésre, mint hízlatásra. Venni szándékozók sziveskedjenek előlérthoz fordulni, kinek állandó lakása Marosvásárhelyen van, de április 7-én és 8-án Bikafalván lesz.

Sz. Szakáts Péter.

Szám. 3119—913. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint Stein Izák parajdi végrehajtónak Riemer K. Gusztáv székelyudvarhelyi végrehajtást szenvedő elleni 150 kor. törke követelés jár. iránti végrehajtási ügyében az 1881. évi LX. t. cz. 144. §-a alapján és a 146. §. értelmében az árverést elrendelte és a következő ingatlanok és pedig a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a székelyudvarhelyi 464 szíjkönyvben A/1022 brsz. a. kőház 1/2 része 2400 K kiküldötti árban külön jószágtektént az 1913. évi május hó 27-ik napjának d. e. 9 órájkor a kir. törvényszék tkvi hatóságának árverező szobájában (földszint 39. sz. ajtó) megtartandó árverésen el fognak adni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kiküldötti ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Székelyudvarhely, 1913. március hó 9. éni.

Mihály János s. k. kir. tszéki bír.

Mieder Varrónó elvállal a legutóbbi divat szerint mindennemű megrendelést és javításokat, a legjutányosabb árban. Székelyudvarhely, Király-utca 23. sz.

Szám: 168—1913. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kereskedelmi kir. törvényszéknek 1913. évi 12945/p. sz. végzése következtében Dr. Jakab Zoltán ügyvéd által képviselt Kohn Ede és fia czég budapesti lakos javára 524 K. 84 f. jár. erejéig 1913. évi január hó 27. éni és 1913. február 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 4368 K. 99 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: árucikkék üzletberendezés lovak, szekerek széna, sarju és más más ingóságok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíró 1913. évi V. 56/2. számú végzése folytán 524 K. 84 fill. tőkekövetelés, ennek 1912. évi decz. hó 30-ik napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódi és eddig összesen 80 K 56 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Lövétén alperesnél leendő megtartására 1913. évi április hó 12-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Amennyiben az előtérvezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Oklánd, 1913. évi március hó 21-én.

Pollák Ignác, kir. bir. végrehajtó.

Tanonczok felvétele.

Budapesti Láng gépgyárba 14 és 15 éves jól fejlett, egészséges 6 fú az öntödébe felvétetik. Jelentkezni lehet Csomor József urnál, Helyt.

Szám 296—913. vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az udvarhelyi kir. törvényszéknek 1913. évi 1014 és 1018/p. sz. végzése következtében Dr. Kocz Károly ügyvéd által képviselt Dávid Izidor és társa lövétén lakos javára 1500 és 3000 K s jár. erejéig 1913. évi márcz. hó 10. éni foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1705 K 86 fillérre becsült következő ingóságok, u. m. üzletberendezések, árucikkék, bordók, háziutórok és más ingóságok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíró 1913. évi V. 134/l számú végzés folytán 1500 és 3000 K. tőkekövetelés, ennek 1913. évi január hó 2. ik napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódi és eddig összesen 298 K. 50 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Lövétén alperesnél és a 192 ház szám alatt 1913. április 24-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is elfognak adni.

Amennyiben az előtérvezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Oklánd, 1913. évi április hó 2-án.

Pollák Ignác, kir. bir. végrehajtó



Van szerencsém a t. cz. közönség b. tudomására hozni, hogy márczius hó 15-től kezdve egy új sört hozok forgalomba mely törv. védett

Erdélyi ösfőzet

cim alatt lesz előrusítva, mely az egész külföldi sörökkel a versenyzést fölveheti és a legfinomabb izlésnek is megfelel. — Kapható minden vendéglőben és üzletben, hol az Erdélyi ösfőzet palakát ki van függesztve. — Kiváló tisztelttel Habermann Rezső sörfőzde tulajdonos NAGYSZEBEN.



MÜHLE ÁRPÁD

kertészeti nagytelepe

■ T E M E S V Á R. ■

A kertészet valamennyi ágát összpontosítja. Nagyban termelhetnek:

Rözsák, Cannák, Dahlia, Chrysanthemok, Disznóvénnyek, Évelős növények, Gyümölcsfa, Gyógys gyümölcs, Gyümölcs-vadonczok, Sor-és díszfák, Tülevelűek, Díszcserjék, Sövény-csemelék, Magvak.

Mindennemű újdonság

Disztes főkatalógus ingyen és bérmen.

Kőbányai poharas sör!

Özv. Bodrogi Sándorné
vendéglőjében
naponta frissen csapolt
Kőbányai poharas sör
20 fillérért.
izletes friss Villásreggeli
30 fillérért kapható.

izletes olcsó zonareggeli

Feltűnő olcsó árak!

6 szem. étkező készlet	15 K-tól feljebb
12 szem. étkező készlet	30 " "
6 szem. leás készlet	7 " "
6 szem. kávé készlet	7 " "
Mosdókészletek	10 " "
Függő lámpák	5 " "
6 szem. vízes készlet	3 " "

Valamint itt föl nem sorolható minden nemű üveg, porcellán, lámpa, képek, tikrók, házi és vendéglői berendezések, sport- és tánczűbikék, cbinacziüst-árak és gyerek-játékok olcsó árban kaphatók:

DRAGOMÁN-czégnél

Székelyudvarhelyen.

Villamos izzótestek:
Fémszálas 2 kor Szénszálas 70 fillér.

Védjegy: „Horgony”.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított házi szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult küszvényél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegygyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és ügyszőlővén minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerár az „Arany oroszlánhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Egy okos fej

mindeu alkalommal

Dr. DETKER-féle vaullin-czn-
kor a 12 f.

használ a drága vanillacső helyett.

Ez a legjobb fűszer tészta, kakaó és tea, csokoládé és krémek, kuglupf és mártások, tészta, pudding és torták részére

Finom vagy cukorporral keverve mindennemű tészta behintésére páratlan és rendkívül kímélő, így kuglupf, fánk, császármorzsza stb.

1 csomag a 12 f., pótol 2-3 csövet.
Mindenütt kapható millió recepttel.

Tészta sütéséhez csak a valódi Dr. Oetker sütőpor 12 f. használandó.

Joghallgató, vagy kezdő ügyvéd- jelölt alkalmazást nyer Dr. Pál Ernő ügyvédnél.

Eternit pala a jelenkor legtekélyesebb tetőfedőanyaga.

Eternit pala mőkő rendkívül szilárd, ruganyos, csekély súly, fagymentes, tűzbiztos és vihártálló.

Eternit pala évek óta használatban van mint tetőfedőanyag mindenütt, még a legkedvezőtlenebb éghajlati viszonyok között is főnyesen bevált ott is, hol más tetőfedőanyaggal semmi kép sem lehetett boldogulni.

Eternit pala könnyűségénél fogva kiválóan alkalmas szalma, bádóg, kátránylemez tetők átfedésére, mert nem igényel erősebb tolszerkezetet.

Eternit pala fedések javításmentesek. **Eternit pala** jelentékeny szigetelésénél fogva nyáron hűvösebb más fedésnél ezért gazdasági épületek fedésére is rendkívül alkalmas.

Eternit fedéseket elvállal:

Jakobovits Arthur fiókja

Iroda: RIEMER K. GUSZTÁV úrnál

Székelyudvarhely Árpád-utca 17. szám.

és szívesen szolgál tetőalkrajzok beküldése ellenében díjmentesen költsevegéssel.

Csak 50 kor.

1 garnitur elegáns ebédlőkészlet az alábbi összeállításban:

- 36 darab lapos tányér
- 12 " mély tányér
- 12 " esemegés tányér
- 2 " leves csésze
- 2 " mártás csésze
- 2 " mártás csésze alj
- 2 " peccenyés tál
- 2 " kompótos tál
- 2 " zöldeseges tál
- 2 " tészta tál
- 2 " sótartó

Finomabb ebédlőkészletek, teás, kávé, feketés készletek és üvegaruk nagyválasztékban legolcsóbb árban kaphatók

Márk Testvérek kereskedésében Deák-tér 14. szám)

Olasz és alkalmi árak tavaszi újdonságokban Hirsch Rudolf divatüzletében

Székelyudvarhely, Kossuth-utca 25. szám.

Elegánsan **férfiöltönyök** bel és külföldi szabott di szövetelekkel selyem és sersal bérelve:
K. 16, 20, 26, 30, 35, 40, 45, 50, 52, 64.

Újdonság **felöltőkben** dubl és angolszövelek
K. 16, 20, 26, 32, 35, 40, 44, 50, 54, 60.

Finom és tartós **flu iskolaöltönyök** 6 éves-től 16 évesig.

K. 5, 8, 11, 14, 16, 18, 21, 24, 26, 30.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását és támogatását kéri kiváló tisztelettel

Női tavaszi kabát újdonság
Kor. 14, 18, 20, 24, 29, 32, 38, 40, 44, 48, 55 és feljebb.

Pongyolák creton, delén, posztó, etamluból
5, 9, 11, 16, 20, 24, 26, 28, 31, 35, 40, 45

Nagyválaszték tartós férfi és női fehérneműek, cipők és mindennemű divatcikkekben.

HIRSCH RUDOLF.

Első varrógépraktár!

Dus választéku s a legkiválóbb készítményű **varrógépek, disztár-
gyak, vadászfegyverek**

elsőgyártmányu szakmába vágó jól berendezett vaskereskedésünkben jutányos árak mellett beszerezhetők.

RÖSLER és GÁBOR vaskereskedése
Székelyudvarhely. Fióközet: Székelykeresztúr.



Az újság hirdetése növeli az üzlet forgalmát.

1878. óta! Mindonütt bevált híres, közkedvelt minden létező háziszert felülmúl.

THIERRY A. Gyógyszerész BALZSAMA

Csak a zöld apácza védjeggyel VALÓDI. Törvényileg védve.



Ezen balzsam: 1. Utóéletlen gyógyhatású tódó- és mellbetegségek-nél, onyhit a katarakt, meggyógyítja a tódógyuladást s gyögyulást hoz az ilyenkor legmákosabb betegségek-nél is. 2. Kiváló hatású torok-gyulladásnál, rekedtség és gőgögtetéseknél. 3. Mindorémi lézi gyöké-
rezen meggyógyít. 4. Úgygyik mindennemű inkbetegséget, gyomor, bél-
bántalmakat, gyomorgriccsét, szaggyatást, utóélet, elnyálkózást, bőrgyét
gyomorgriccsét, felgyógyítat seb. 6. Úgygyhatásu aranyor és altsiti bántal-
máknál. 7. Enyhe hatású hashajtór, vértisztító, tisztítja a veséket,
csökkentő és elősegíti az emésztést. 7. Különböző bőrti fogószárad,
lyukos fogak, szájbólcső, fogviznek használatra szolgáló a foggyat, meggyó-
nteti a száj vagy gyomorból eredő bánt. 8. Gilteték ellen biztos hatású.
9. Különböző minden a-ból, sebhelyet, orvándot, lázról eredő hólyagot, ke-
lést, szemölcsöt, égési sebeket, fagyott testrészeket, párnásodást, kiütése-
ket, tejfaját, szaggyatást, csat és fülbántalmakat gyógyít. Minden
den háznál közzévalóan szükséges, kolera és más járvány-korú közzévalóan legyen

Vigyázzunk a zöld apáczával állított védjegyre.

Ezen balzsamból lefekvés előtt egy vagy két kanál cu-
korrall vagy a nélkül bevőve egészségeses virradást jelent
Minden hamisítás, utánzást és más balzsamok hasonlő
védjeggyel való eladásán büntetés terho mellett tör-
vényileg tiltva van.

12 kis vagy 6 nagy vagy 1 különleges családú üveg ára K 6 60 Kisebb rendelés mint 12 kis v 6 nagy
üveg nem lesz szállítva. Nagyobb rendelésnél jelentékeny árcsökkentés. Budapestben kapható TÖRÖK
JÓZSEF gyógyszerüzletben s a legtöbb gyógyszerüzletben. Nagyban kapható Thalmer és Siltz Koch-
meister utódiál, Radnóczy Testvérek drogeriájában Budapest, Ahol nincs lezárhat, rendeljünk
Thierry A. Orangyal-gyógyszertárból Prograda, (Robitsch-Sauerbunn mellett)

Szolid és pontos kiszolgálás.
GYÖNYÖRŰ, MARADANDÓ ÉRTÉKŰ ARANY és EZÜST AJÁNDÉKTÁRGYAK
beszereszhetők

ISZÁKOVITS BERNÁT MŰRÁS ES EKSZERESZNÉL
Székelyudvarhelyt, Deák-tér 12. sz. (Pénzügyi palota mellett)

hol a legjobbb és legkezebb kivitelben kaphatók eredeti OMEGA, SCHAFFHAUSEN és CHRONOMETRE inga és szabórák, arany és ezüst ókaszerek, gyűrűk, nyakékek, láncok, briliáns gyűrűk és fűgők. Ezüst és alpacca disztár-
gyak. Ezüst evőeszközök, dombarművek, jardínierek, dílványok, kompotos tálok, kávé és teadéskészletek.

Szemüvegek és mindenféle optikai szerek.
Mindenfélé javításokat elvállalok és azonnal pontosan eszközök.
Kockázat kizárva. Szabad megtekintés vételkényszer nélkül.



Egy és fél éves **bonyhád-simentháli üszök** eladók Gyarmathy Dezső homoródszentpáli gaz-
daságában. Megszerezhetők akár köz-
vetlen, akár a Gazdasági Egyesület közvetítésével.

Tungsrám drótlámpa

huzott dróttal.
Elpusztíthatatlan! Egyedüli magyar izzólámpa!
Kapható: a villamos telepnél.





Turul-czipők

Leginkább ajánlható
cikkekink:

- Női félcipő chevreubőrbeli 7.80
 - Női fűzős chevreubőrbeli 9.50
 - Férfi fűzős boxbőrbeli 10.-
 - Férfi fűzős chevreubőrbeli 11.-
- 20.000 pár heti gyártás.

tarthatóságuk és finomkivitelük
által napról-napra kelendőbbek.

Turul-czipőgyár részv.-t.

á monarchia legnagyobb cipőgyára.

Fiókraktár:

Székelyudvarhelyt

Kossuth-utca 9. szám.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

130 fiókraktár bel- és külföldön.



MEGHÍVÓ.

A székelyudvarhelyi Zálogkölcsonintézet és betéti pénztár

1913. évi április 20-án délelőtt 10 órakor Székely-
udvarhelyt, az intézet hivatalos helyiségében

KÖZGYÜLÉST

tart, melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzleti évről és a zárszámadás bemutatása.
2. A felügyelőbizottság jelentése.
3. A felmentvény megadása, a nyereség felosztása feletti határozat.
4. Az alapszabályok 15, 53, 59, 61, 62, 64, 67, 70, 71, 75, 78, 83, 84, 85, 86, 88, 89. §-ainak módosítása.
5. Az ügyrend megállapítása.
6. Az anyaintézetnél: aligazgató, 8 igazgatósági és 4 felügyelőbizottsági, a főknál elnök és 6 igazgatósági tag választása.
7. Alapszabályszerű időben beadott indítványok tárgyalása.

A közgyűlésen csak az bir felszólalási és szavazati joggal, a ki részvényeit a közgyűlést megelőző nap d. u. 5 órájáig az intézet pénztáránál leteszi.

Székelyudvarhely 1913. április 3.

Az igazgatóság.

Szőlőbirtokosok különös figyelmébe!

Ha Forhinnal permetez,
Rézkénporral poroz és
Bagollal öli a szőlőmolyt:



- I - szor kevesebb a gond.
- II - szor kevesebb a munka.
- III - szor kevesebb a munkabér!

mert FORHIN a sokszorta megjavított bordól keverék és számtalan közönsé- és elismerő levél tanúsága szerint mindenütt a legnagyobb megelégedéssel használják. A

nek nincs üledéke, vízbe dobva azonnal oldódik és biztosan pusztítja a perenoszpórákat. egy kész anyag. főalkatrésze rézgálio, tapadóképessége oly nagy, hogy bármely hármatnál permetezhet vele; használata örök munka- és pénzmegtakarítást jelent, mert az anyag teljesen kész.

Gyümölcskertészek használják saját érdekében CALIFORNIA LÉT a gyümölcsrovarok elleni védekezésre, ROVARFOGÓ ÖVET az összes kártékony rovarok elfogására, LARINAT a rovarok ellen nyári védekezésre, LAURIL KARBOLINEMOT a rovarok elleni téli védekezésre, LAKRIL OLTÓVIASZT az olványok nemésítésére, ICHEUMINT a zsege virágok portetezésére, NICOTIN QUASSIAKIVONATOT falakolák permetezésére, TOPOMORT mezei egerek pusztítására, PAMPILT rovarok és darazsak elfogására. Tessek mindenek között kimerítő leírást és használati utasítást kérni, melyet ingyen és bérmentve küld az összes érdeklődőknek a

Valamint vezérképviselete Erdély részére

FORHIN Szőlőpermetezőanyaggyár
Budapest, VI. Váci-ut 93. v.
Székely Gazdák Szövetkezte, Marosvásárhely.

Eladó háztelkek.

A Fürdő utcában, a Tábort-
utcában, Solymosi- és Bálint-
utczák olytatásában háztelkek

és letézfizetésre ölenint 3-8 koronáig eladók.
Felvilágosítást ad: **SIMÓ Máttyás** Székelyudvarhely, Bethlen-u.

Hallotta-e már?

Egész világ beszél róla,
hogyan az eredeti

Pfaff varrógépek

utólérhetetlen minőségű könnyű, zajtalan varrása és harisnya-
foltzóára egyformán alkalmasak. Egyedürueltás és főraktár.
Egyben felhívom a n. é. közönség b. figyelmét jól berendezett
Vas-, szerszám- és konyhafelszereelési
üzletemre, melyekből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napi
árban számítom. — Szives pártfogást kér mely tisztelettel

ENGLER JÓZSEF



A Kremenekzy

Metallum

fémszálas izzólámpa
nem törékeny
és sokáig ég.

Kapható:
Márk Testvérek
fűszer és csemegeüzletében
Székelyudvarhelyen.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu PORTLAND CEMENTET ajánl olcsó áron a PORTLAND CEMENT-GYÁR BRASSÓ (Kugler és Társai.)

Itt helyben kapható: Rösler és Gábor cégnél.